

# Civilutskottets betänkande 2019/20:CU14

## Konsumenträtt

---

### Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet. Motionsyrkandena handlar bl.a. om telefonförsäljning av lotter, köp av levande djur, vidareförsäljning av evenemangsbiljetter, behandling av levande djur, snabbblån m.m., tågpassagerares rättigheter och konsumentvägledning. Utskottet hänvisar främst till pågående arbeten och tidigare ställningstaganden.

I betänkandet finns sju reservationer (M, SD, C, V) och tre särskilda yttranden (SD, C, L).

#### *Behandlade förslag*

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut .....	3
Redogörelse för ärendet .....	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Telefonförsäljning av lotter .....	7
Marknadsföring av realisationer .....	9
Köp av levande djur .....	13
Förbud mot försäljning av leksaksvapen .....	16
Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter .....	18
Behandling av levande djur .....	21
Snabblån m.m. ....	23
Tågpassagerares rättigheter .....	29
Konsumentvägledning .....	31
Stöd till organisationer på konsumentområdet .....	38
Spårbarhet och hållbarhetsmärkning av metaller.....	40
Betalingstider i näringslivet.....	43
Motioner som bereds förenklat.....	48
Reservationer .....	49
1. Köp av levande djur, punkt 3 (C) .....	49
2. Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter, punkt 5 (SD).....	50
3. Behandling av levande djur, punkt 6 (C).....	51
4. Snabblån m.m., punkt 7 (V) .....	51
5. Tågpassagerares rättigheter, punkt 8 (SD).....	52
6. Konsumentvägledning, punkt 9 (M, SD, C) .....	53
7. Stöd till organisationer på konsumentområdet, punkt 10 (SD).....	55
Särskilda yttranden .....	56
1. Telefonförsäljning av lotter, punkt 1 (SD).....	56
2. Snabblån m.m., punkt 7 (C).....	56
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD, C, L) .....	57
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag .....	58
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20 .....	58

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## 1. Telefonförsäljning av lotter

Riksdagen avslår motion

2019/20:910 av Ola Johansson och Linda Ylivainio (båda C) yrkande 3.

## 2. Marknadsföring av realisationer

Riksdagen avslår motion

2019/20:953 av Markus Wiechel (SD).

## 3. Köp av levande djur

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2502 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4 och

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 44.

*Reservation 1 (C)*

## 4. Förbud mot försäljning av leksaksvapen

Riksdagen avslår motion

2019/20:3102 av Katarina Brännström (M).

## 5. Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 21 och

2019/20:1243 av Magnus Manhammar (S).

*Reservation 2 (SD)*

## 6. Behandling av levande djur

Riksdagen avslår motion

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 34.

*Reservation 3 (C)*

## 7. Snabblån m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:283 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 5,

2019/20:910 av Ola Johansson och Linda Ylivainio (båda C) yrkande 2,

2019/20:1242 av Magnus Manhammar (S),

2019/20:1680 av Patrik Jönsson (SD),

2019/20:3149 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) yrkandena

1, 2 och 5 samt

2019/20:3249 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 18.

*Reservation 4 (V)*

**8. Tågpassagerares rättigheter**

Riksdagen avslår motion

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 22.

*Reservation 5 (SD)*

**9. Konsumentvägledning**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:568 av Johanna Haraldsson (S),

2019/20:3082 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 2,

2019/20:3149 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) yrkande 3 och

2019/20:3249 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17.

*Reservation 6 (M, SD, C)*

**10. Stöd till organisationer på konsumentområdet**

Riksdagen avslår motion

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 18–20.

*Reservation 7 (SD)*

**11. Spårbarhet och hållbarhetsmärkning av metaller**

Riksdagen avslår motion

2019/20:1258 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1.

**12. Betalningstider i näringslivet**

Riksdagen avslår motion

2019/20:641 av Adnan Dibrani (S).

**13. Motioner som bereds förenklad**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:375 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2019/20:598 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 10,

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 9, 10, 12 och 13,

2019/20:1084 av Sten Bergheden (M),

2019/20:1692 av Johnny Skalin (SD),

2019/20:1724 av Hampus Hagman (KD),

2019/20:2607 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2019/20:2802 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 18,

2019/20:3258 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17,

2019/20:3282 av Aylin Fazelian m.fl. (S) och

2019/20:3305 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 12 mars 2020

På civilutskottets vägnar

*Emma Hult*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Martina Johansson (C) och Inga-Lill Sjöblom (S).

# Redogörelse för ärendet

## Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 50 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20. Motionsyrkandena handlar bl.a. om telefonförsäljning av lotter, köp av levande djur, vidareförsäljning av evenemangsbiljetter, behandling av levande djur, snabbblån m.m., tågpassagerares rättigheter och konsumentvägledning. Av dessa behandlas 18 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Motionsförslagen finns i bilagan.

# Utskottets överväganden

## Telefonförsäljning av lotter

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning av lotter. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivande inom området och pågående arbete.

Jämför särskilt yttrande 1 (SD).

### Motionen

I motion 2019/20:910 yrkande 3 föreslår Ola Johansson och Linda Ylivainio (båda C) ett tillkännagivande om att införa ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning av lotter.

### Gällande rätt

Ett avtal som ingås per telefon utan att parterna träffas är ett s.k. distansavtal. Bestämmelser om distansavtal finns i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen). Lagen gäller när avtal om varor och icke finansiella tjänster samt avtal om finansiella tjänster och finansiella instrument ingås på distans. Lagen är tillämplig på distansavtal som ingås mellan en näringsidkare och en konsument. Med konsument avses enligt lagen en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Lagen grundar sig i huvudsak på två EU-direktiv, vilka brukar benämnas konsumenträttighetsdirektivet och direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster.

I syfte att stärka konsumentskyddet har ett skriftlighetskrav införts vid telefonförsäljning av varor och tjänster som omfattas av distansavtalslagen (prop. 2017/18:129, bet. 2017/18:CU36, rskr. 2017/18:404). Ändringarna i distansavtalslagen, som trädde i kraft den 1 september 2018, innebär att det inte längre ska vara möjligt att ingå ett avtal muntligen om en näringsidkare på eget initiativ kontaktar en konsument per telefon i syfte att ingå ett distansavtal. Om telefonkontakten leder till att parterna vill ingå ett avtal ska näringsidkaren bekräfta sitt anbud i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. För att ingå ett giltigt avtal krävs att konsumenten efter telefonsamtalet skriftligen accepterar näringsidkarens anbud. Om en näringsidkare levererar varor eller utför tjänster trots att det inte finns något giltigt avtal, ska konsumenten inte vara betalningsskyldig för dessa.

Telefonförsäljning av lotter och andra speltjänster ligger utanför distansavtalslagens tillämpningsområde och omfattas inte av skriftlighetskravet.

## Riksdagens tillkännagivande

I det ovan nämnda lagstiftningsärendet våren 2018 om att införa ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning beslutade riksdagen även, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen bör påbörja ett arbete med att utreda om ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning till konsumenter bör gälla för ytterligare varor och tjänster som bl.a. lotterier och paketresor och återkomma med förslag (bet. 2017/18:CU36, rskr. 2017/18:404).

## Utredningen Ett moderniserat konsumentskydd

Regeringen beslutade den 13 februari 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur det nya EU-direktivet om ett moderniserat konsumentskydd, (EU) 2019/2161, ska genomföras i svensk rätt. Vidare ska utredaren analysera vissa frågor gällande det skriftlighetskrav vid telefonförsäljning som trädde i kraft 2018 (dir. 2020:13).

När det gäller uppdraget om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning anger regeringen följande.

Skriftlighetskravet vid telefonförsäljning har tillämpats en viss tid. Det är, i enlighet med vad regeringen uttalade i samband med att kravet infördes, lämpligt att nu följa upp reformen och dess konsekvenser för att säkerställa att syftet med reformen uppnås och att det samtidigt finns förutsättningar för en konkurrenskraftig utveckling av företag (se prop. 2017/18:129 s. 40). Om det av uppföljningen framkommer behov av att i något avseende ytterligare stärka konsumentskyddet och få en mer välfungerande marknad för telefonförsäljning bör det finnas utrymme att kunna justera regelverket eller vidta andra åtgärder.

Utredaren ska

- följa upp hur regleringen om skriftlighetskrav vid telefonförsäljning har fungerat i praktiken och om syftet med reformen har uppnåtts,
- överväga om regleringen i något avseende behöver ändras eller om ytterligare åtgärder behöver vidtas för att syftet med reformen ska uppnås,
- ta ställning till om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning bör utvidgas till att omfatta fler varor och tjänster, och
- föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder.

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt ta hänsyn till relevanta erfarenheter när det gäller telefonförsäljning i andra länder i Europa.

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta synpunkter från berörda myndigheter, organisationer och företag.

Uppdraget ska redovisas senast den 13 augusti 2021.

## Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan beslutade riksdagen våren 2018 om ett tillkännagivande om att regeringen bör påbörja ett arbete med att utreda om ett skriftlighetskrav



vid telefonförsäljning till konsumenter bör gälla för ytterligare varor och tjänster som bl.a. lotterier och paketresor och återkomma med förslag (bet. 2017/18:CU36, rskr. 2017/18:404). Regeringen gav den 13 februari 2020 en särskild utredare i uppdrag att analysera vissa frågor om det skriftlighetskrav vid telefonförsäljning som trädde i kraft den 1 september 2018. Utredaren ska bl.a. ta ställning till om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning bör utvidgas till att omfatta fler varor och tjänster. I uppdraget ingår även att föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder. Utskottet anser att resultatet av detta arbete bör avvaktas. Utskottet är därför inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

## Marknadsföring av realisationer

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om marknadsföring av realisationer. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete och ett avgörande från Patent- och marknadsdomstolen.

### Motionen

I motion 2019/20:953 anser Markus Wiechel (SD) att marknadsföringslagens regler om realisationer ska ändras för att stärka konsumentskyddet. Exempelvis kan det införas regler om hur länge en produkt eller tjänst ska ha haft ett visst pris för att detta ska anses vara ett ordinarie pris. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

### Gällande rätt m.m.

En näringsidkare får enligt 10 § första stycket marknadsföringslagen (2008:486) vid marknadsföringen inte använda sig av felaktiga påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annans näringsverksamhet. Av andra stycket 4 samma paragraf framgår att det särskilt gäller framställningar som rör bl.a. produktens pris, grunderna för prisberäkningen och särskilda prisfördelar.

När det gäller realisationer får enligt 17 § marknadsföringslagen en näringsidkare vid marknadsföring av produkter använda uttrycket "realisation" eller något annat uttryck med motsvarande innebörd bara om

1. försäljningen avser produkter som ingår i näringsidkarens ordinarie sortiment,
2. försäljningen sker under en begränsad tid, och
3. priserna är väsentligt lägre än näringsidkarens normala priser för motsvarande produkter.

Marknadsföring som är vilseledande enligt någon av bestämmelserna i 10 eller 17 §§ marknadsföringslagen är enligt 8 § samma lag att anse som otillbörlig om den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

En näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får enligt 23 § marknadsföringslagen förbjudas att fortsätta med denna eller med någon annan liknande åtgärd. Ett förbud ska enligt 26 § marknadsföringslagen förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Vidare får enligt 29 § marknadsföringslagen en näringsidkare åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörningsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot bestämmelserna i bl.a. 10 och 17 §§ marknadsföringslagen.

Enligt 28 § marknadsföringslagen får Konsumentombudsmannen bl.a. meddela förbuds föreläggande enligt 23 § i fall som inte är av större vikt.

Mål som rör marknadsföringslagen handläggs av Patent- och marknadsdomstolen (tidigare av Marknadsdomstolen). Patent- och marknadsdomstolens avgöranden kan överklagas till Patent- och marknadsöverdomstolen. Talan får bl.a. väckas av Konsumentombudsmannen.

Konsumentverket har de senaste åren granskat hur företag inom flera branschen anger priser i marknadsföringen. Som ett resultat av granskningen har Konsumentombudsmannen bl.a. väckt talan i Patent- och marknadsdomstolen mot ett bolag som bedriver försäljning av olika varor riktade till barnfamiljer och blivande föräldrar på nätet. I en dom meddelad den 11 november 2019 har Patent- och marknadsdomstolen förbjudit bolaget vid vite att vid marknadsföringen bl.a. använda sig av vissa påståenden om realisationer. Domstolen har ansett att marknadsföringen strider mot 17 § marknadsföringslagen och ska anses vilseledande enligt 8 § samma lag. Bolaget har även ålagts att betala en marknadsstörningsavgift (mål nr PMT 13140-18).

Vidare har Konsumentombudsmannen hösten 2019 förbjudit två bolag att i sin marknadsföring bl.a. använda sig av vissa påståenden om realisationer. I det ena fallet förbjöds bolaget vid vite att vid marknadsföringen av vissa produkter bl.a. använda sig av uttrycket ”rea” eller andra uttryck med motsvarande innebörd om inte försäljningen sker under en begränsad tid. I det andra fallet förbjöds bolaget vid vite att vid marknadsföringen av vissa produkter bl.a. använda sig av uttryck som t.ex. ”sommarrea” om inte priserna är väsentligt lägre än bolagets ordinarie priser för motsvarande produkter. Det sistnämnda beslutet är överklagat till Patent- och marknadsdomstolen.

Konsumentverket uppger i sin årsredovisning för 2019 att verket under 2019 intensifierade arbetet mot vilseledande prismarknadsföring och att verket bjudit in branschen till en dialog. Konsumentverket kommer att fortsätta arbetet under 2020.

## Nytt EU-direktiv om revidering av fyra konsumenträttsdirektiv

Europaparlamentet och rådet antog den 27 november 2019 direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler. De direktiv som omfattas av revideringen rör avtalsvillkor, prisinformation, otillbörliga affärsmetoder respektive konsumenträttigheter. Det nya direktivet innebär en viss harmonisering av påföljderna vid överträdelse av de fyra direktivens konsumentskyddsregler. Harmoniseringen innebär att medlemsstaterna ska införa sanktionsavgifter vid allvarliga överträdelse av regler som genomför direktiven om oskäligen villkor i konsumentavtal, otillbörliga affärsmetoder och konsumenträttigheter. Det lägsta takbeloppet på sådana sanktionsavgifter anges till 4 procent av det felande företagets omsättning på den relevanta marknaden, som kan vara en eller flera medlemsstater. Direktivet 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder har genomförts i svensk rätt genom marknadsföringslagen. I samtliga fyra direktiv harmoniseras dessutom i viss utsträckning kriterierna för hur allvaret i en överträdelse ska bedömas, oavsett vilken påföljd som aktualiseras.

Därutöver införs bl.a. en ny bestämmelse i direktivet 98/6/EG om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna (98/6/EG) om att varje tillkännagivande om en prissänkning ska innehålla uppgift om det tidigare pris som näringsidkaren har tillämpat under en fastställd tidsperiod före tillämpningen av prissänkningen. Med tidigare pris avses det lägsta pris som näringsidkaren har tillämpat under en tidsperiod som inte understiger 30 dagar före tillämpningen av prissänkningen (artikel 6 a punkt 1–2). Medlemsstaterna får föreskriva andra regler för varor som sannolikt kan försämrats eller har kort sista förbrukningsdatum (artikel 6 a punkt 3). Om produkten har funnits på marknaden i mindre än 30 dagar får medlemsstaterna även föreskriva en kortare tidsperiod än den period som anges i punkt 2 (artikel 6 a punkt 4). Direktivet genomfördes i svensk rätt genom vissa ändringar i den dåvarande prisinformationslagen (1991:601) som därefter ersatts av den nu gällande prisinformationslagen (2004:347).

Enligt artikel 7 ska medlemsstaterna senast den 28 november 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet. De ska tillämpa dessa bestämmelser fr.o.m. den 28 maj 2022.

## Utredningen Ett moderniserat konsumentskydd

Som tidigare redovisats under avsnittet Telefonförsäljning av lotter har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur det nya EU-direktivet om ett moderniserat konsumentskydd, (EU) 2019/2161, ska genomföras i svensk rätt. Uppdraget ska redovisas senast den 13 augusti 2021.

## Utskottets ställningstagande

En bestämmelse om i vilka fall en näringsidkare vid marknadsföring av produkter får använda uttrycket realisation eller något annat uttryck med motsvarande innebörd finns i 17 § marknadsföringslagen. Marknadsföring som är vilseledande enligt 17 § är enligt 8 § samma lag att anse som otillbörlig om den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. En näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får enligt 23 § marknadsföringslagen förbjudas att fortsätta med denna eller med någon annan liknande åtgärd. En näringsidkare som brutit mot bl.a. 17 § marknadsföringslagen kan också få betala en marknadsstörningsavgift. Som redovisats ovan har Konsumentverket de senaste åren granskat hur företag inom flera branscher anger priser i marknadsföringen och på talan av Konsumentombudsmannen har Patent- och marknadsdomstolen i en dom meddelad den 11 november 2019 förbjudit ett bolag att vid marknadsföringen bl.a. använda sig av vissa påståenden om realisationer. Vidare har Konsumentombudsmannen hösten 2019 förbjudit två bolag att i sin marknadsföring bl.a. använda sig av vissa påståenden om realisationer. Konsumentverket uppger i sin årsredovisning för 2019 att verket under 2019 intensifierade arbetet mot vilseledande prismarknadsföring och att verket bjudit in branschen till en dialog. Konsumentverket kommer att fortsätta arbetet under 2020.

Europaparlamentet och rådet antog i november 2019 direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av fyra konsumenträttsdirektiv vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler. Det nya direktivet innebär en viss harmonisering av påföljderna vid överträdelse av de fyra direktivens regler. Medlemsstaterna ska ha sanktionsavgifter vid allvarliga överträdelse av regler som genomför bl.a. direktivet om otillbörliga affärsmetoder. Vidare införs bl.a. en ny bestämmelse i direktivet om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna om att varje tillkännagivande om en prissänkning ska innehålla uppgift om det tidigare pris som näringsidkaren har tillämpat under en fastställd tidsperiod före tillämpningen av prissänkningen. Med tidigare pris avses det lägsta pris som näringsidkaren har tillämpat under en tidsperiod som inte understiger 30 dagar före tillämpningen av prissänkningen. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur det nya EU-direktivet om ett moderniserat konsumentskydd ska genomföras i svensk rätt. Uppdraget ska redovisas senast den 13 augusti 2021.

Mot denna bakgrund finns det inte behov av något initiativ från riksdagen med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

## Köp av levande djur

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om köp av levande djur. Utskottet hänvisar till pågående arbete. Jämför reservation 1 (C).

### Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3260 anser Kristina Yngwe m.fl. (C) att det vid det svenska genomförandet av varudirektivet ska säkerställas att köp av levande djur inte likställs med köp av varor som t.ex. en brödrost eller en hårtork. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 44).

I motion 2019/20:2502 föreslår Cecilia Widegren (M) ett tillkännagivande om att omedelbart undanta köp av levande djur från konsumentköplagens tillämpningsområde och att utreda och därefter föreslå en separat konsumentköplag som reglerar köp av djur (yrkande 4). Vidare föreslås ett tillkännagivande om att införa ett moratorium när det gäller konsumentköplagens tillämplighet på köp av levande djur (yrkande 1). Motionären föreslår också tillkännagivanden om att det bör göras ett internationellt utvärderingsarbete som kommer ny svensk lagstiftning till del (yrkande 2) och om att det i ny lagstiftning bör tas in erfarenheter från drabbade djurägare (yrkande 3).

### Gällande rätt

Köplagen (1990:931) är tillämplig vid köp av lös egendom, dvs. all egendom som inte är fast egendom. Konsumentköplagen (1990:932) är tillämplig vid köp av lösa saker. Med lösa saker avses vanligen fysiska föremål som är flyttbara. Till lös egendom och lösa saker räknas även djur. Vid köp av djur ska således köplagens och konsumentköplagens regler om t.ex. fel på varan tillämpas.

Konsumentköplagen gäller när en näringsidkare säljer en lös sak till en konsument. Konsumentköplagen är i huvudsak tvingande till köparens (konsumentens) förmån. Lagen gäller inte vid köp mellan privatpersoner.

En vara ska enligt 16 § konsumentköplagen anses felaktig bl.a. om den avviker från vad som avtalats eller om den i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta. Frågan om varan är felaktig ska enligt 20 § konsumentköplagen bedömas med hänsyn till varans beskaffenhet när den avlämnades. Säljaren ansvarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt även om felet visar sig först senare. Den köprättsliga utgångspunkten är att det är köparen som har bevisbördan för att det finns ett fel och att felet fanns när varan avlämnades.

En särskild presumtionsregel finns i 20 a § konsumentköplagen. Ett fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Regeln innebär att om konsumenten efter köpet lägger fram tillräckligt stark bevisning för att varan ska anses felaktig och att felet visade sig, dvs. rent faktiskt uppenbarade sig, inom sexmånadersfristen, ska felet presumeras ha funnits vid avlämnandet. Om näringsidkaren kan bevisa att felet inte fanns vid tidpunkten för avlämnandet utan har uppkommit senare gäller inte presumptionen. Presumtionen gäller inte heller om det är oförenligt med varans eller felets art att felet ska anses ha funnits redan vid avlämnandet.

Bestämmelsen i 20 a § infördes i konsumentköplagen 2002 och genomför artikel 5.3 i direktiv 1999/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (konsumentköpsdirektivet). Konsumentköpsdirektivet är ett s.k. minimidirektiv. Det innebär att medlemsstaterna får bestämma ett starkare skydd för konsumenterna än det som direktivet ger. De nationella reglerna får däremot inte ge konsumenterna ett sämre skydd.

### **Riksdagens tillkännagivande**

Riksdagen beslutade våren 2017, i enlighet med utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen både nationellt och inom EU bör initiera överväganden om huruvida reglerna i konsumentköplagen för köp av levande djur är ändamålsenligt utformade (bet. 2016/17:CU12, rskr. 2016/17:209).

### **Nytt EU-direktiv om försäljning av varor**

Europaparlamentet och rådet antog i maj 2019 två direktiv på konsumenträttens område, dels ett direktiv om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster, dels ett direktiv om försäljning av varor. Direktivet (EU) 2019/771 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor (varudirektivet) ersätter det nuvarande minimiharmoniserande konsumentköpsdirektivet (1999/44/EG) och reglerar frågor om avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Direktivet är i grunden fullharmoniserande men medlemsstaterna ges möjlighet att i vissa fall ha nationella regler som är mer gynnsamma för konsumenten. Det omfattar både inhemska och gränsöverskridande avtal.

Direktivet innehåller bl.a. bestämmelser om att konsumenten har rätt att göra gällande felpåföljder i två år efter övergången av risken för varan från säljaren till konsumenten. Det ges dock utrymme för medlemsstaterna att ha en längre reklamationsfrist. Medlemsstaterna ska även ha möjlighet att behålla eller införa en skyldighet för konsumenten att anmäla bristande överensstämmelse till försäljaren inom en tidsperiod om minst två månader från den dag då konsumenten upptäckte felet. Fel som uppkommer inom ett år från avlämnandet ska presumeras ha varit ett ursprungsfel, om inte felet är

oförenligt med varans eller felets natur. Utrymme finns för medlemsstaterna att ha en tidsfrist på två år.

Köp av levande djur får undantas från varudirektivets tillämpningsområde.

Medlemsstaterna ska senast den 1 juli 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet. De ska tillämpa dessa bestämmelser fr.o.m. den 1 januari 2022.

### **Pågående arbete**

Regeringen gav i juli 2019 en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur direktivet om tillhandahållande av digitalt innehåll och varudirektivet ska genomföras i Sverige (dir. 2019:45). Utredaren ska mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför varudirektivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter.

I utredarens uppdrag ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktiven och föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder. Utredaren ska följa genomförandet i de berörda nordiska länderna och i de andra länder som utredaren bedömer vara av intresse i sammanhanget. Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta synpunkter från berörda myndigheter, organisationer och företag. Vidare ska utredaren bedöma förslagets ekonomiska konsekvenser och konsekvenser i övrigt för enskilda, företag och det allmänna.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2020.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade senast våren 2019 i betänkande 2018/19:CU10 ett motionsyrkande om en översyn av konsumentlagstiftningen när det gäller köp av levande djur. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås med hänvisning till pågående och aviserat arbete. Riksdagen följde utskottets förslag.

### **Utskottets ställningstagande**

Som redovisats ovan har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur direktivet (EU) 2019/771 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor (varudirektivet) ska genomföras i svensk rätt. Utredaren ska mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför direktivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsumenter.

Enligt utskottet bör resultatet av det pågående arbetet nu avvaktas. Utskottet är därför inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena. Motionsyrkandena bör därför avslås.

## Förbud mot försäljning av leksaksvapen

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om förbud mot försäljning av leksaksvapen.

### Motionen

I motion 2019/20:3102 anser Katarina Brännström (M) att det bör övervägas att införa ett förbud mot försäljning av leksaksvapen som liknar riktiga vapen. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

### Marknadsföringslagen

Genom marknadsföringslagen (2008:486) har bl.a. direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder genomförts i svensk rätt. Direktivet är i huvudsak ett fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får behålla eller införa bestämmelser som avviker från direktivet. I ingressen till direktivet anges att direktivet inte omfattar rättsliga krav när det gäller smak och anständighet där det finns stora variationer mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör därför även i fortsättningen med hänvisning till smak och anständighet kunna förbjuda marknadsföring inom sitt territorium i överensstämmelse med gemenskapsrätten, även om marknadsföringen inte begränsar konsumenternas valfrihet (skäl 7).

Enligt 5 § marknadsföringslagen ska marknadsföring stämma överens med god marknadsföringssed. Av 6 § marknadsföringslagen följer att marknadsföring som strider mot god marknadsföringssed är att anse som otillbörlig om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. I ingressen till direktivet om otillbörliga affärsmetoder sägs bl.a. att om en affärsmetod är särskilt riktad till en viss konsumentgrupp, t.ex. barn, är det önskvärt att affärsmetodens inverkan bedöms ur ett perspektiv som är representativt för den genomsnittliga medlemmen i denna grupp (skäl 18).

### Lagen om leksakers säkerhet

Lagen (2011:579) om leksakers säkerhet trädde i kraft den 20 juli 2011. Genom lagen har Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet genomförts i svensk rätt. Direktivet är ett fullharmoniseringsdirektiv. Medlemsstaterna får därför inte besluta om



ytterligare begränsningar av leksakers fria rörlighet på den inre marknaden än de som direktivets regler medger.

Lagen om leksakers säkerhet syftar till att skydda barns hälsa och säkerhet genom bestämmelser om krav på leksaker och hur de ska tillhandahållas (1 §). Lagen är utformad som en ramlag och innehåller grundläggande bestämmelser för leksakers säkerhet samt bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs.

Med leksak avses enligt lagen en vara som, helt eller delvis, är utformad eller avsedd för barn under 14 år att leka med (4 § 1).

Enligt lagen får en leksak inte innebära någon risk för någon persons hälsa eller säkerhet när den används på avsett eller förutsebart sätt med hänsyn till barns beteende. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till förmågan hos barn och, i förekommande fall, dem som har uppsikt över barn att hantera leksaken. Detta gäller särskilt för leksaker som är avsedda för barn i en viss angiven åldersgrupp (9 §).

### **ICC:s regler för reklam och marknadskommunikation**

Internationella Handelskammaren (ICC) har ställt upp särskilda regler när det gäller reklam som riktar sig till barn och ungdomar. Bland annat ska särskild aktsamhet iaktas i fråga om marknadskommunikation som riktas till eller som visar barn eller ungdomar. Sådan kommunikation får inte motverka positiva sociala beteenden, livsstilar och attityder (artikel 18.1). Marknads-kommunikation får inte utnyttja barns naturliga godtrogenhet eller deras bristande erfarenhet (artikel 18.2). Marknadskommunikation får inte innehålla en framställning i ord eller bild som kan medföra att barn eller ungdomar utsätts för fysiska skadeverkningar eller påverkas negativt i psykiskt eller moraliskt avseende (artikel 18.3).

### **Utskottets ställningstagande**

I likhet med motionären anser utskottet att det är angeläget att barn och ungdomar inte tillhandahålls verklighetstroga leksaksvapen som kan förväxlas med riktiga vapen. Det är också viktigt att leksaksvapen inte skapar en acceptans för våld hos unga. Utskottet vill betona att branschen har ett stort ansvar för att begränsa saluförandet av verklighetstroga leksaksvapen. Utskottet är däremot inte berett att ställa sig bakom förslaget i motionen om ett förbud mot försäljning av leksaksvapen som liknar riktiga vapen. Motionen bör avslås.

## Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vidareförsäljning av evenemangsbiljetter. Utskottet hänvisar bl.a. till ett nytt EU-direktiv som reviderar befintliga EU-regler och pågående arbete.

Jämför reservation 2 (SD).

### Nuvarande ordning

I Sverige finns för närvarande ingen särskild lagstiftning som reglerar vidareförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsevenemang.

### Motionerna

I kommittémotion 2019/20:606 yrkande 21 föreslår Angelica Lundberg m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa ett förbud mot att sälja evenemangsbiljetter i andra hand till ett högre pris än ursprungspriset.

Magnus Manhammar (S) anser i motion 2019/20:1243 att regeringen bör undersöka hur försäljningen av andrahandsbiljetter fungerar och se över möjligheten att införa en reglering av eller ett förbud mot sådan försäljning. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

### Frågesvar

Statsrådet Ardalan Shekarabi anförde följande den 7 maj 2019 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2018/19:585) om andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter:

Angelica Lundberg har frågat mig hur jag tänker agera för att komma till rätta med problemen med andrahandsbiljetter.

Det är många som har uppmärksammat problemen som finns på marknaden för evenemangsbiljetter. Det är viktigt att konsumenterna kan känna sig trygga när de köper biljetter till t.ex. konserter eller sportevenemang. Det finns redan i dag krav på att det tydligt måste framgå vilka villkor som gäller för biljettköpet, t.ex. om det endast rör sig om en förhandsbeställning eller vilken återbetalning konsumenten har rätt till vid inställda evenemang. Konsumentverket utövar tillsyn över marknadsföringen och har på sin webbplats Hallå konsument information om vad man ska tänka på när man köper evenemangsbiljetter. Om biljetten t.ex. inte stämmer överens med beställningen, kan konsumenten få tvisten prövad av Allmänna reklamationsnämnden.

Biljettförsäljningen sker i dag huvudsakligen på internet och är många gånger gränsöverskridande. Det har tagits initiativ på EU-nivå för att komma tillrätta med problemen. Förhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet om revidering av fyra konsumenträttsdirektiv har nyligen avslutats. I det kommande regelverket föreslås en ny regel som innebär ett förbud mot att vidareförsälja evenemangsbiljetter som köpts in genom automatiserade metoder, t.ex. s.k. botar, för att komma runt den

ursprungliga säljarens begränsningar av antalet biljetter som kan köpas vid ett tillfälle. Förslaget innebär att samma regel kommer att gälla inom EU.

Regeringen kommer att följa utvecklingen på marknaden för evenemangsbiljetter och noga följa upp vilka effekter den kommande EU-lagstiftningen får för konsumenterna.

### **Nytt EU-direktiv om revidering av fyra konsumenträttsdirektiv**

Som tidigare redovisats under avsnittet Marknadsföring av realisationer antog Europaparlamentet och rådet den 27 november 2019 direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av fyra konsumenträttsdirektiv vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler. Ett av de direktiv som ändras är direktivet om otillbörliga affärsmetoder (2005/29/EG). Sverige har genomfört direktivet om otillbörliga affärsmetoder genom marknadsföringslagen (2008:486), och bilaga 1 till direktivet som innehåller en lista med förbjudna åtgärder gäller enligt 4 § marknadsföringslagen som lag i Sverige.

Genom direktiv (EU) 2019/2161 (artikel 3 7 b) införs en ny punkt, 23 a, i bilaga 1 till direktivet om otillbörliga affärsmetoder. Den nya punkten innebär ett förbud mot att till konsumenter vidaresälja biljetter till kultur- och idrottsevenemang om näringsidkaren har förvärvat dem genom användning av automatiserade medel för att kringgå eventuella begränsningar av antalet biljetter som en person kan köpa eller andra regler som är tillämpliga på biljettköp.

I ingressen till direktiv (EU) 2019/2161 (skäl 50) anges följande:

Det bör vara förbjudet för näringsidkare att till konsumenterna vidaresälja biljetter till kultur- och idrottsevenemang som de har förvärvat genom användning av programvara såsom s.k. botten, vilken ger näringsidkarna möjlighet att köpa biljetter utöver de tekniska begränsningar som tillämpas av den primära biljettförsäljaren eller att kringgå andra tekniska medel som den primära försäljaren har infört för att säkerställa att biljetter finns tillgängliga för alla. Detta förbud påverkar inte eventuella andra nationella åtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att skydda konsumenternas berättigade intressen, säkra sin kulturpolitik och bred tillgång för alla till kultur- och idrottsevenemang, exempelvis att reglera vidareförsäljningspriser på biljetter.

Enligt artikel 7 ska medlemsstaterna senast den 28 november 2021 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet. De ska tillämpa dessa bestämmelser fr.o.m. den 28 maj 2022.

### **Utredningen Ett moderniserat konsumentskydd**

Regeringen beslutade den 13 februari 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur det nya EU-direktivet om ett moderniserat konsumentskydd, (EU) 2019/2161, ska genomföras i svensk rätt (dir. 2020:13).

Utredaren ska bl.a.

- analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktivet,
- bedöma om det utrymme som lämnas till medlemsstaterna, att utforma regelverket på ett sätt som innebär ett mer långtgående konsumentskydd eller att välja olika alternativa regleringar, bör utnyttjas och i sådant fall på vilket sätt, och
- föreslå nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder, och så långt som möjligt och lämpligt ansluta till den systematik och terminologi som används i svensk rätt.

Uppdraget ska redovisas senast den 13 augusti 2021.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Motionsyrkanden om vidareförsäljning av evenemangsbiljetter behandlades senast av kulturutskottet våren 2018, då i förenklad ordning (bet. 2017/18:KrU5), våren 2017 (bet. 2016/17:KrU5) och våren 2015 (bet. 2014/15:KrU7). Kulturutskottet avstyrkte de då aktuella motionsyrkandena och riksdagen följde utskottets förslag.

I betänkande 2014/15:KrU7 anförde kulturutskottet bl.a. följande:

Utskottet anser att vidareförsäljning av biljetter till ett väsentligt högre pris än ursprungspriset inte är acceptabelt. Utskottet anser dock, i likhet med civilutskottet, att det i första hand är en fråga för arrangörer och distributörer att ta hand om de problem som kan uppkomma vid vidareförsäljning av evenemangsbiljetter. Utskottet konstaterar att man från branschens sida har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med problemen och att Konsumentverket aktivt har arbetat med frågan.

### **Utskottets ställningstagande**

Genom EU-direktivet om ett moderniserat konsumentskydd, (EU) 2019/2161, har det i direktivet om otillbörliga affärsmetoder (2005/29/EG) införts ett förbud mot andrahandsförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsevenemang som köpts in genom automatiserade metoder. Regeringen gav i februari 2020 en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur direktivet om ett moderniserat konsumentskydd ska genomföras i svensk rätt. I uppdraget ingår bl.a. att bedöma om det utrymme som lämnas till medlemsstaterna att utforma regelverket på ett sätt som innebär ett mer långtgående konsumentskydd eller att välja olika alternativa regleringar bör utnyttjas och i sådant fall på vilket sätt.

Utskottet vill även peka på att statsrådet Ardalán Shekarabi den 7 maj 2019 som svar på en skriftlig fråga om andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter bl.a. hänvisade till den regel om andrahandsförsäljning som nu införts i direktivet om otillbörliga affärsmetoder och uppgav att regeringen kommer att följa utvecklingen på marknaden för evenemangsbiljetter och noga följa upp vilka effekter EU-lagstiftningen får för konsumenterna.

Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena. Motionsyrkandena bör avslås.

## Behandling av levande djur

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utreda en ändring av konsumenttjänstlagen så att lagen även skulle kunna omfatta djursjukvård. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare utredningsarbete och till avgöranden från Allmänna reklamationsnämnden.

Jämför reservation 3 (C).

### Motionen

I kommittémotion 2019/20:3260 yrkande 34 föreslår Kristina Yngwe m.fl. (C) ett tillkännagivande om att utreda en ändring av konsumenttjänstlagen så att lagen skulle kunna omfatta djursjukvård.

### Nuvarande ordning

Konsumenttjänstlagen (1985:716) gäller avtal som tjänster som näringsidkare utför åt konsumenter. Enligt 1 § första stycket 1 omfattar lagen inte behandling av levande djur. Veterinärmedicinska tjänster och annan vård eller skötsel av djur faller alltså utanför lagen.

Konsumenttjänstutredningen anförde i betänkandet Konsumenttjänstlag (SOU 1979:36) att avtal om sådana tjänster inte saknade betydelse från konsumentsynpunkt men att de principiellt sett hade vissa likheter med avtal om behandling av personer och därför utgjorde en särskild avtalstyp som lämpade sig mindre väl att föra in under en lag om materiellt arbete. Utredningen ansåg därför att behandling av levande djur borde falla utanför konsumenttjänstlagens tillämpningsområde (s. 133 f.). I propositionen med förslag till en ny konsumenttjänstlag ansåg det föredragande statsrådet att utredningens förslag, som hade lämnats utan erinran under remissbehandlingen, framstod som välgrundat. Statsrådet anförde vidare att behandling av levande djur i flera avseenden hade större likheter med tjänster som avser behandling av personer än med tjänster som avser arbete på döda föremål, och att konsumenttjänstlagen inte i denna etapp av lagstiftningsarbetet borde omfatta tjänster som avsåg bl.a. behandling av personer (prop. 1984/85:110 s. 34). I stället förutsågs en analog tillämpning av lagen på bl.a. tjänster som gäller behandling av levande djur (SOU 1979:36 s. 109 och 121 och prop. 1984/85:110 s. 142).

I sammanhanget kan nämnas att Allmänna reklamationsnämnden i viss utsträckning tillämpar konsumenttjänstlagens bestämmelser analogt på tjänster som gäller behandling av djur. Allmänna reklamationsnämnden har

exempelvis tillämpat konsumenttjänstlagens bestämmelser i ärenden om fel hos tjänsten och bestämmande av priset i fråga om vissa veterinärtjänster. Allmänna reklamationsnämnden prövar dock inte tvister som kräver veterinärmedicinsk sakkunskap.

### **Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård**

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård prövar bl.a. om djurhälsopersonal har felbehandlat ett djur i sin yrkesutövning. Ansvarsnämndens uppgift och organisation regleras i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Om någon som tillhör djurhälsopersonalen har brutit i sin yrkesutövning kan ansvarsnämnden ge personen en erinran eller varning. Om en varning inte framstår som en tillräckligt ingripande åtgärd kan nämnden besluta om en treårig provotid. Ansvarsnämnden kan även återkalla en persons legitimation eller annan behörighet. Ansvarsnämnden prövar däremot inte om en djurägare har rätt till ersättning eller skadestånd vid en felbehandling. Nämnden prövar inte heller frågor om priset för olika behandlingar.

### **Promemoriorna Bör konsumenttjänstlagen utvidgas? och Konsumenttjänster m.m. (Ds 2008:55 och Ds 2009:13)**

Regeringskansliet gav hösten 2007 en sakkunnig person i uppdrag att göra en översyn av konsumenttjänstlagen och klarlägga behovet av en eventuell utvidgning av lagens tillämpningsområde. Utredaren överlämnade våren 2008 promemorian Bör konsumenttjänstlagen utvidgas? En diskussionspromemoria (Ds 2008:55). Efter att diskussionspromemorian remissbehandlats överlämnade utredaren hösten 2008 promemorian Konsumenttjänster m.m. (Ds 2009:13). I promemoriorna föreslog utredaren bl.a. att konsumenttjänstlagens regler också skulle tillämpas på behandling av levande djur, varvid ett presumtionsansvar skulle gälla vid dröjsmål och fel från näringsidkarens sida.

Enligt uppgift från Justitiedepartementet pågår för närvarande inte något arbete med frågan.

### **Konkurrensverkets rapport Bättre konkurrens om fler byter djurförsäkring**

Konkurrensverket har i den egeninitierade rapporten Bättre konkurrens om fler byter djurförsäkring (rapport 2018:6) undersökt hur marknaden för djursjukvård och marknaden för djurförsäkringar påverkar varandra. I rapporten analyserar Konkurrensverket djursjukvårdsmarknadens utveckling med ett tydligt fokus på konsumenterna. Konkurrensverket anser bl.a. att konsumenttjänstlagen bör utvidgas och gälla även för behandling av levande djur. Konkurrensverket anför bl.a. följande när det gäller denna fråga:

Konsumenttjänstlagen omfattar inte behandling av levande djur. Det går inte heller att klaga på en veterinärvårdsbehandling hos Allmänna reklamationsnämnden.

Allmänna reklamationsnämnden prövar inte ett klagomål om det krävs veterinärmedicinsk sakkunskap. Ett sådant klagomål kan bara prövas av ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Men nämnden prövar inte några ekonomiska anspråk på skadestånd för en felaktig behandling av legitimerad djurhälsopersonal utan utdömer endast disciplinpåföljder.

Konkurrensverket menar att konsumentskyddet på denna marknad behöver stärkas och att konsumenttjänstlagen borde utvidgas och även gälla för behandling av levande djur. Förslag med denna innebörd har redan lagts fram i en departementspromemoria (Ds 2008:55) och tillstyrktes då av bl.a. Konkurrensverket och Konsumentverket.

### Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har frågan om att utvidga konsumenttjänstlagens tillämpningsområde till att även omfatta behandling av levande djur utretts och förslag om en sådan utvidgning av lagen lämnats i två departementspromemorior från 2008 och 2009 (Ds 2008:55 och Ds 2009:13). Vidare har Konkurrensverket i en egeninitierad rapport (rapport 2018:6) ansett att konsumenttjänstlagen också borde gälla vid behandling av levande djur. Enligt uppgift från Justitiedepartementet pågår för närvarande inte något arbete med frågan.

Även om behandling av levande djur undantagits från konsumenttjänstlagens tillämpningsområde tillämpas dock lagens bestämmelser, bl.a. av Allmänna reklamationsnämnden, i viss utsträckning analogt på tjänster som gäller behandling av djur.

Utskottet anser inte att det finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

### Snabblån m.m.

#### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om snabblån m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till ny lagstiftning och pågående arbete.

Jämför reservation 4 (V) och särskilt yttrande 2 (C).

### Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3249 anser Ola Johansson m.fl. (C) att regeringen löpande bör följa upp effekterna av den nya lagstiftningen om snabblån och andra högkostnadskrediter som infördes 2018 för att säkerställa att de nya reglerna uppfyller syftet att åstadkomma en mer ansvarsfull marknad för dessa krediter. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 18).

I kommittémotion 2019/20:283 föreslår Jon Thorbjörnson m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör lägga fram ett förslag som innebär att sms-lån och andra snabblån förbjuds (yrkande 5).

Ett tillkännagivande om att förbjuda snabblån föreslås också av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) i motion 2019/20:3149 yrkande 1. Vidare anser motionärerna att det alltid ska finnas tydlig information om möjligheten till konsumentvägledning i samband med att en låntagare erbjuds lån. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 2). Motionärerna anser även bl.a. att det bör införas en karenstid vid utbetalning av lån. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 5).

I motion 2019/20:910 yrkande 2 föreslår Ola Johansson och Linda Ylivainio (båda C) ett tillkännagivande om att ytterligare begränsa tillgången på snabblån.

Magnus Manhammar (S) föreslår i motion 2019/20:1242 ett tillkännagivande om att överväga att göra en översyn av bestämmelserna om räntetak för högkostnadskrediter. Enligt motionären bör nivån på räntetaket kunna sänkas ytterligare.

I motion 2019/20:1680 anför Patrik Jönsson (SD) att ett räntetak bör utredas för att förhindra att låntagare hamnar i en skuldfälla på grund av att långgivaren tar ut en väldigt hög ränta. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

### **Gällande rätt m.m.**

Konsumentkreditlagen (2010:1846) trädde i kraft den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:242, bet. 2010/11:CU5, rskr. 2010/11:80). Konsumentkreditlagen omfattar i princip alla slag av krediter som näringsidkare lämnar till konsumenter. Lagen är tvingande till konsumentens förmån.

Det har under senare år vidtagits flera olika åtgärder för att motverka problem som snabblån kan orsaka. Bland annat har det införts strängare krav i konsumentkreditlagen på att kreditgivaren ska lämna information och att kreditgivaren ska pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet (kreditprövning). Sedan 2011 granskar Konsumentverket att snabblåneföretagen följer dessa regler. Vidare skärptes sanktionssystemet våren 2014 genom att Konsumentverket gavs möjlighet att ta ut en sanktionsavgift av kreditgivare som inte gör tillräckliga kreditprövningar. Sedan juli 2014 omfattas även snabblåneföretagen av tillståndsplikt och tillsyn från Finansinspektionen med ett tydligt krav på sundhet i rörelsen. Under 2016 infördes en möjlighet för Konsumentverket att omedelbart förbjuda ett företag att låna ut pengar till konsumenter om företaget allvarligt brister i sina kreditprövningar.

Våren 2017 beslutade riksdagen, på förslag av utskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen behövde vidta ytterligare åtgärder för att motverka oseriös kreditgivning till konsumenter på snabblåne marknaden (bet. 2016/17:CU12, rskr. 2016/17:209).



Regeringen överlämnade våren 2018 proposition 2017/18:72 Räntetak och andra åtgärder på marknaden för snabblån och andra högkostnadskrediter till riksdagen. I propositionen lämnade regeringen förslag till ändringar i konsumentkreditlagen för att åstadkomma en mer ansvarsfull marknad för snabblån och andra högkostnadskrediter. Utskottet ställde sig i betänkande 2017/18:CU20 bakom regeringens förslag till lagändringar. När det gällde riksdagens tillkännagivande från våren 2017 delade utskottet regeringens bedömning att tillkännagivandet genom lagförslagen och de åtgärder som i övrigt redovisades i propositionen var slutbehandlat. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2017/18:262). Ändringarna i konsumentkreditlagen, som trädde i kraft den 1 september 2018, innebär i huvudsak följande.

Ett räntetak som begränsar kreditgivarens möjlighet att ta ut kreditränta för högkostnadskrediter har införts. Med högkostnadskredit avses enligt konsumentkreditlagen en kredit med en effektiv ränta som är minst 30 procentenheter högre än referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) och som inte huvudsakligen avser kreditköp eller är en bostadskredit. En högkostnadskredit får inte ha en kreditränta eller dröjsmålsränta som är mer än 40 procentenheter högre än den vid varje tid gällande referensräntan. En konsument som är i dröjsmål med betalning av en högkostnadskredit är inte skyldig att betala någon annan form av ersättning med anledning av dröjsmålet än dröjsmålsränta.

Vidare har ett kostnadstak för högkostnadskrediter införts. För en högkostnadskredit får kostnaderna aldrig överstiga ett belopp som motsvarar kreditbeloppet eller, i fråga om en kontokredit, varje enskilt utnyttjande av kreditbeloppet som konsumenten har gjort. Med kostnader avses kreditkostnader, dröjsmålsränta och kostnader för åtgärder som syftar till att få konsumenten att betala sin skuld.

Löptiden för en högkostnadskredit får, med vissa undantag, inte förlängas mer än en gång. Undantaget från skyldigheten att göra en kreditprovning vid gratislån och andra korta fristående krediter som inte är förbundna med mer än en obetydlig avgift har tagits bort.

Det har också införts ett krav på att måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring av alla slags konsumentkrediter. Marknadsföring som inte är måttfull ska anses som otillbörlig mot konsumenterna och kunna leda till sanktioner.

Vid marknadsföring av ett kreditavtal som avser en högkostnadskredit ska näringsidkaren även vara skyldig att ge konsumenten en upplysning om att det är fråga om en sådan kredit. Upplysningen ska också innehålla information om riskerna med skuldsättning och om vart konsumenten kan vända sig för att få stöd i budget- och skuldfrågor.

Avsikten är att lagändringarna ska leda till rimligare villkor på marknaden för snabblån och andra högkostnadskrediter och till att färre människor riskerar att hamna i överskuldsättning på grund av dessa lån.

När det gällde vilka kreditformer som ska omfattas av definitionen av en högkostnadskredit och därmed av bestämmelsen om räntetak anförde regeringen följande i propositionen (s. 16 och 17):

Utredningen har fokuserat sitt arbete och sina förslag på marknaden för snabbblån och andra liknande fristående krediter. Utredningen har inte haft möjlighet att fullt ut kartlägga villkoren och priserna på hela marknaden för konsumentkrediter och föreslår mot den bakgrunden att bostadskrediter och krediter som huvudsakligen avser kreditköp ska undantas från definitionen av en högkostnadskredit. Svenska Konsumentkreditföretagen Ekonomisk Förening förordar i stället att alla slags kreditformer ska omfattas av definitionen av en högkostnadskredit. Regeringen instämmer emellertid i utredningens och de flesta av remissinstansernas bedömning att det inte är lämpligt. Det är en tämligen stor skillnad mellan en kredit kopplad till ett kreditköp och en fristående kredit, då krediten i det första fallet i grunden är ett betalningsansånd för en vara eller en tjänst som konsumenten redan har fått. I fråga om bostadskrediter är det ofta fråga om en kredit som är förenad med säkerhet i bostaden. Vidare är dagens problematik med höga krediträntor och kostnader inte förknippad med vare sig krediter som huvudsakligen avser kreditköp eller bostadskrediter. Till exempel förekommer det rimligen inte några bostadskrediter med en ränta som är i närheten av högkostnadskrediters [...].

— — —

Sammantaget anser regeringen att definitionen av en högkostnadskredit inte ska omfatta krediter som huvudsakligen avser kreditköp eller är bostadskrediter. Regeringen avser att följa utvecklingen på kreditmarknaden för att försäkra sig om att avgränsningen av definitionen är motiverad utifrån de kreditprodukter som erbjuds till konsumenterna.

När det gällde nivån på räntetaket anförde regeringen följande (s. 21 och 22):

Samtidigt som syftet med ett räntetak är att åstadkomma en större restriktivitet i utlåningen av högkostnadskrediter och att färre krediter ska beviljas sådana konsumenter som riskerar att inte kunna fullgöra kreditåtagandet, bör ett räntetak inte helt förhindra kreditgivning som riktar sig till konsumenter som innebär vissa risker för kreditgivarna. Det måste därför finnas kvar ett utrymme för en räntesättning som tar hänsyn till riskerna med utlåningen.

Utredningen föreslår att krediträntan för en högkostnadskredit inte ska få vara mer än 40 procentenheter högre än den vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen.

Vissa remissinstanser, bl.a. Finansbolagens förening och Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst, har synpunkter på den föreslagna nivån och anser att den bör vara antingen högre eller lägre. Enligt regeringens mening framstår emellertid den föreslagna nivån på räntetaket som välavvägd och rimlig. Genom att lägga sig på denna nivå kommer i princip hela marknaden för snabbblån att påverkas. I dag förekommer krediträntor på nivåer upp till 400 procent. Den nivå som regeringen förespråkar innebär således att en stor del av kreditgivarna kommer att behöva sänka sina priser betydligt. Ett räntetak på denna nivå bör dessutom åstadkomma både att utlåningen till de mest ekonomiskt utsatta konsumenterna påverkas och blir mer restriktiv och att det fortfarande finns ett tillräckligt stort utrymme för kreditgivarna att vid prissättningen av krediterna ta hänsyn till sina risker och omständigheterna i det enskilda fallet. Vidare innebär kopplingen till referensräntan att nivån blir hållbar över tid. För att nivån även under kreditavtalets löptid ska

anpassas efter det allmänna ränteläget bör räntetaket relateras till den vid varje tid gällande referensräntan.

### **Aviserat arbete i budgetpropositionen för 2020**

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik) anförde regeringen bl.a. följande:

Regeringen kommer att följa och analysera vilket genomslag de åtgärder som vidtagits för att motverka överskuldssättning har fått, inte minst de moderniserade reglerna om skuldsanering och de relativt nya konsumentskyddande bestämmelserna rörande högkostnadskrediter (prop. s. 59).

### **Uppdrag att analysera marknaden för konsumentkrediter och risker för överskuldssättning**

Regeringen gav den 20 februari 2020 Konsumentverket i uppdrag att göra en analys av situationen på marknaden för konsumentkrediter och risker för överskuldssättning. Konsumentverket ska redovisa förekomsten av områden där verket bedömer att det finns utrymme för förbättringar av konsumentskyddet. I uppdraget ingår dock inte att lämna författningsförslag.

Konsumentverket ska vid genomförande av uppdraget ta till vara kunskaper och erfarenheter samt inhämta synpunkter från Finansinspektionen och Kronofogdemyndigheten.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2021.

### **Riksrevisionens rapport Konsumentskyddet på det finansiella området – förutsättningar och statlig tillsyn (RIR 2019:32)**

Riksrevisionen har granskat statens tillsyn och konsumentskyddet på det finansiella området. Resultatet av granskningen redovisas i granskningsrapporten RIR 2019:32 som överlämnades till riksdagen i november 2019. Riksrevisionens övergripande slutsats är att förutsättningarna stärkts för att statens tillsyn ska bidra till ett högt konsumentskydd på det finansiella området. Sedan Riksrevisionen granskade statens tillsyn på det finansiella området 2006 har regeringens styrning blivit tydligare och myndigheterna har formulerat interna mål och stärkt sina interna processer. Rapportering om konsumentproblem har förbättrats och regeringen har gett riksdagen ökad möjlighet att bedöma resultaten av statens åtgärder på området. Trots förbättringarna konstaterar Riksrevisionen att genomgången av statistik tyder på att konsumenternas upplevda problem har ökat under den senaste femårsperioden. Riksrevisionen ser ett antal åtgärder som skulle kunna bidra till förbättrade förutsättningar för statens tillsyn. Bland annat rekommenderar Riksrevisionen regeringen att överväga om sekretessreglerna bör förändras så att informationsutbytet mellan tillsynsmyndigheterna underlättas.

Regeringens skrivelse med anledning av granskningsrapporten ska lämnas till riksdagen senast i mars 2020. Civilutskottet kommer att behandla skrivelsen i betänkande 2019/20:CU24.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Motionsyrkanden om utformningen av räntetaket, bl.a. om att räntetaket ska gälla för all form av kreditgivning, behandlades av utskottet i lagstiftningsärendet om införande av bl.a. räntetak och kostnadstak i betänkande 2017/18:CU20.

Utskottet avstyrkte motionsyrkandena och anförde följande:

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag när det gäller vilka kreditformer som ska omfattas av definitionen av en högkostnadskredit och hur ett räntetak ska utformas. Det som anförts i motionen ger inte utskottet skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida. I sammanhanget noterar utskottet att regeringen i propositionen anför att den avser att följa utvecklingen på kreditmarknaden för att försäkra sig om att avgränsningen av definitionen är motiverad utifrån de kreditprodukter som erbjuds till konsumenterna. Utskottet välkomnar en sådan uppföljning som naturligtvis bör innefatta effekterna av bl.a. räntetaket.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottet behandlade senast våren 2019 motionsförslag om att förbjuda snabblån, införa krav om att det alltid ska finnas information om möjligheten till konsumentvägledning i samband med att en låntagare erbjuds lån och en karenstid vid utbetalning av lån m.m. (bet. 2018/19:CU10). Utskottet anförde att motsvarande motionsyrkanden som de aktuella behandlats av utskottet i lagstiftningsärendet om införande av bl.a. räntetak och kostnadstak för högkostnadskrediter. Utskottet stod fast vid sitt tidigare ställningstagande och ansåg inte att det fanns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena och riksdagen följde utskottets förslag.

### **Utskottets ställningstagande**

Riksdagen beslutade våren 2018 om flera ändringar i konsumentkreditlagen som ska leda till rimligare villkor på marknaden för snabblån och andra högkostnadskrediter och till att färre människor riskerar att hamna i överskuldssättning på grund av dessa lån. Lagändringarna, som trädde i kraft den 1 september 2018, innebär bl.a. att det har införts räntetak och kostnadstak för högkostnadskrediter. En högkostnadskredit får inte ha en kreditränta eller dröjsmålsränta som är mer än 40 procentenheter högre än den vid varje tid gällande referensräntan. Vid marknadsföringen ska konsumenter uppmärksammas på riskerna när de överväger att ta sådana lån samt informeras om vart konsumenten kan vända sig för att få stöd i budget- och

skuldfrågor. Det ställs också krav på att all marknadsföring av konsumentkrediter ska vara måttfull.

Motionsförslag om att förbjuda snabblån, införa krav om att det alltid ska finnas information om möjligheten till konsumentvägledning i samband med att en låntagare erbjuds lån och en karenstid vid utbetalning av lån m.m. behandlades av utskottet senast våren 2019 i betänkande 2018/19:CU10. En motion om utformningen av räntetaket behandlades av utskottet i lagstiftningsärendet om införande av bl.a. räntetak och kostnadstak för högkostnadskrediter. Utskottet avstyrkte de då aktuella motionsyrkandena med hänvisning till de nya reglerna om snabblån och andra högkostnadskrediter och riksdagen följde utskottets förslag.

Vidare gav regeringen i februari 2020 Konsumentverket i uppdrag att göra en analys av situationen på marknaden för konsumentkrediter och risker för överskuldssättning. Konsumentverket ska redovisa förekomsten av områden där verket bedömer att det finns utrymme för förbättringar av konsumentskyddet.

Enligt utskottet finns inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. De bör därför avslås.

## Tågpassagerares rättigheter

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår ett yrkande om tågpassagerares rättigheter. Utskottet hänvisar till pågående arbete inom EU.  
Jämför reservation 5 (SD).

### **Motionen**

I kommittémotion 2019/20:606 yrkande 22 föreslår Angelica Lundberg m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att Sverige inom EU bör verka för att konsumentskyddet ska vara likvärdigt för passagerare oavsett om de färdas med flyg eller tåg. Enligt motionärerna innebär kommissionens förslag till ny tågpassagerarförordning bl.a. sämre ersättningsvillkor för konsumenterna vid inställda eller försenade tågresor än vad som i dag gäller vid flygresor.

### **Förslaget till ny tågpassagerarförordning**

Kommissionen presenterade den 27 september 2017 ett förslag till omarbetning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (COM(2017) 548). Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om rätt för tågresenärer till assistans och ersättning vid förseningar och inställda tåg. Det huvudsakliga syftet med förslaget är att hantera vissa tillämpningsproblem som

kommissionen har uppmärksammat under de år som förordningen har varit i kraft.

Kommissionen har bl.a. föreslagit följande. Järnvägsföretagen ska befrias från ersättningsansvar när en försening har orsakats av svåra väderförhållanden och naturolyckor som inte kunde ha förutsetts eller förhindrats även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits. Järnvägsföretagen måste informera om vilka rättigheter passagerarna har enligt tågpassagerarförordningen samt om tillgången på direktbiljetter. Ett allmänt förbud mot diskriminering av passagerare införs. Bestämmelserna om hanteringen av klagomål från resenärerna ska förtydligas. Utöver järnvägsföretagen ska även stationsförvaltare, biljettutfärdare samt infrastrukturförvaltare vid större stationer inrätta system för att hantera klagomål inom sitt respektive ansvarsområde. Rätten till information och assistans på järnvägsstationer och ombord på tåg ska stärkas för passagerare med funktionsnedsättning respektive nedsatt rörlighet.

I syfte att avlasta järnvägsföretagen från administrativa bördor föreslås att förvaltare av större järnvägsstationer ges en skyldighet att säkerställa att de olika aktörerna samordnas via en lämplig handlingsplan för hur passagerarna ska tas om hand vid omfattande trafikstörningar.

Vidare föreslås att järnvägsföretagens möjligheter att kräva ersättning av en infrastrukturförvaltare som orsakat förseningar ska stärkas.

Civilutskottet hade den 9 april 2019 överläggning med företrädare för regeringen om förslaget till förordning. Vidare informerade företrädare för regeringen bl.a. den 26 november 2019 utskottet om förordningsförslaget och aktuellt förhandlingsläge. Samråd har skett med EU-nämnden bl.a. den 29 november 2019.

Rådet antog den 2 december 2019 en allmän inriktning om förslaget till förordning. Förhandlingar med Europaparlamentet har inletts.

## Frågesvar

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson anförde följande den 17 december 2019 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2019/20:585) om förslaget till ny tågpassagerarförordning:

Angelica Lundberg har frågat mig om rådets allmänna inriktning vad gäller förslaget till ny tågpassagerarförordning innebär att tågpassagerare har rätt att få kostnaden för biljetten återbetald i händelse av inställt tåg, oavsett anledningen till att tåget har ställts in.

Svaret på Angelica Lundbergs fråga är ja. Det s.k. force majeure-undantaget i artikel 17 i förslaget påverkar inte rätten till återbetalning av biljettpriset.

## Utskottets ställningstagande

Kommissionen presenterade i september 2017 ett förslag till omarbeting av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter

och skyldigheter för tågresenärer (COM(2017) 548). Förslaget förhandlas för närvarande inom EU, och rådet antog den 2 december 2019 en allmän inriktning om förslaget till förordning.

Utskottet vill i sammanhanget även nämna att kommissionen i mars 2013 presenterade ett förslag till ändring av bl.a. flygpassagerarförordningen 261/2004/EG (COM(2013) 130). Bland annat föreslås en precisering av vad som ska anses utgöra extraordinära händelser som befriar flygbolagen från skyldigheten att betala kompensation.

Förslagen till ny tågpassagerarförordning och till ny flygpassagerarförordning ingår bland de lagstiftningsinitiativ som kommissionen i sitt arbetsprogram för 2020 anser bör prioriteras under året.

Enligt utskottet finns det inte skäl till något tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

## Konsumentvägledning

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konsumentvägledning. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete. Jämför reservation 6 (M, SD, C).

### Motionerna

Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) anför i kommittémotion 2019/20:3082 att ett välfungerande konsumentupplysningsarbete är betydelsefullt såväl för samhället och samhällsekonomin som för enskilda individer. Förändringar i samhället och ekonomin i stort ställer nya krav på konsumenternas kunskaper om deras rättigheter och om privatekonomi. Motionärerna anser att det är angeläget att arbetet med konsumentvägledning fortsätter och utvecklas. Även upplysningstjänsten Hallå konsument bör fortsätta att utvecklas. Det är viktigt att verksamheten följer uppkomsten av helt nya branscher och att konsumentupplysningen följer med i de förändringar som sker. Arbetet för ökad konsumentkunskap bör stärkas brett. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att vidta åtgärder för att öka kunskaperna om konsumenternas rättigheter (yrkande 2).

I kommittémotion 2019/20:3249 anför Ola Johansson m.fl. (C) att många kommuner drar ned på sin konsumentvägledning. Motionärerna anser att en lösning skulle kunna vara att kommunerna i högre grad samverkar med företag när det gäller konsumentvägledning. Vidare anser motionärerna att regeringen bör se över hur Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden kan bidra till den kommunala konsumentvägledningen för att skydda svaga konsumenter. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 17).

Johanna Haraldsson (S) anser i motion 2019/20:568 att det finns behov av att stärka den kommunala konsumentvägledningen. Motionären föreslår ett

tillkännagivande om att se över vilka åtgärder som behövs för att skapa en jämlik tillgång till konsumentvägledning i hela landet.

I motion 2019/20:3149 anser Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) att det bör tas fram informationsmaterial för att ge konsumenterna bättre kunskap om låntagande och hushållsekonomi. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 3).

### **Den kommunala konsumentvägledningen**

Kommunernas arbete med konsumentvägledning är ett frivilligt åtagande, och verksamheten kan därmed variera mellan kommunerna i fråga om innehåll, omfattning och organisation. Ibland samarbetar flera kommuner genom att t.ex. ha gemensam konsumentvägledning. Inom ramen för den kommunala konsumentvägledningen kan det förekomma direktrådgivning, dvs. efterfrågestyrd information om konsumentlagar, stöd vid tvister, ekonomiska råd och köpråd direkt till en enskild konsument, långsiktigt förebyggande arbete som exempelvis kontakter med och information till skolor, näringsliv och organisationer samt marknadsbevakning

Enligt instruktionen för Konsumentverket ska myndigheten stödja, med bl.a. utbildning och information, konsumentverksamhet i kommunerna i frågor som rör konsumentskydd och konsumentlagstiftning (se förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket 3 § 3 i dess lydelse fr.o.m. den 10 april 2020). På Konsumentverkets webbplats Portalen kan personer som är verksamma inom kommunernas konsumentverksamhet ta del av aktuella nyheter och vägledande dokument inom konsumentområdet. Genom Portalen finns även möjlighet att dela information med kollegor i andra kommuner och ta del av Konsumentverkets utbildningar. Utbildningarna är kostnadsfria och ges i form av kurser, e-kurser och webbseminarier. Via Portalen nås också funktionen Fråga experten där tjänstemän inom kommunernas konsumentverksamhet kan ställa frågor till experter hos Konsumentverket, Kronofogden och konsumentbyråerna. Vidare erbjuds alla som bedriver kommunal konsumentvägledning möjlighet att få tillgång till Konsumentverkets statistikverktyg Konstat som är ett verktyg för omvärldsbevakning särskilt avsett för att fånga upp problem och tendenser som har kommit in till den kommunala konsumentvägledningen.

Konsumentverket följer vidare utvecklingen av konsumentverksamheten i kommunerna och lämnar årligen en lägesbeskrivning av verksamheten.

Av den rapport som Konsumentverket lämnade 2019 (rapport 2019:4 Läget i landet – KVL 2019) framgår att 219 kommuner våren 2019 erbjöd konsumentvägledning, vilket var en minskning med 15 kommuner jämfört med 2018. Det är det lägsta antalet under 2000-talet. Av dessa köper 100 kommuner sin konsumentvägledning av en annan kommun eller en konsult. 90 årsarbetskrafter arbetar med konsumentvägledning, vilket är 5 årsarbetskrafter färre än 2018.



## **Hallå konsument – en rikstäckande upplysningstjänst för konsumenter**

Våren 2015 startade Hallå konsument som är en rikstäckande upplysningstjänst för konsumenter. Upplysningstjänsten ska tillhandahålla opartisk information och vägledning till konsumenter. Upplysningstjänsten ska också tillhandahålla information som syftar till att underlätta för konsumenter att göra väl avvägda val. Där ingår även information om miljömässigt hållbar konsumtion relaterad till generationsmålet för miljöarbetet och miljö kvalitetsmålen, liksom information om andra hållbarhetsaspekter när det bedöms lämpligt. Tjänsten syftar till att göra konsumentstödet mer känt och lättillgängligt och till att ge konsumenterna tillgång till stöd på ett mer samordnat och effektivt sätt. Konsumentverket ansvarar för att tillhandahålla och samordna upplysningstjänsten. Tjänsten drivs i samarbete med flera andra myndigheter, de fyra konsumentbyråerna och landets kommuner via konsumentvägledning och budget- och skuldrådgivning. Tjänsten ska främst vara tillgänglig via internet, men även via telefon (se 4 § förordningen [2014:110] om en upplysningstjänst för konsumenter i dess lydelse fr.o.m. den 1 april 2020). Vägledare svarar på övergripande frågor eller hjälper konsumenten vidare till den kommunala konsumentverksamheten eller till experter hos myndigheter och konsumentbyråer.

På Hallå konsuments webbplats lämnas information till konsumenter om olika privatekonomiska frågor bl.a. när det gäller lån och hushållsekonomi. Informationen riktar sig till olika målgrupper. Konsumentverket har vidare tagit fram skolmaterial om privatekonomi. Flera myndigheter samverkar även när det gäller att lämna information om privatekonomiska frågor. Exempelvis är Koll på cashen, som är ett webbaserat undervisningsmaterial om privatekonomi för gymnasieelever, ett samarbete mellan Finansinspektionen, Konsumentverket och Kronofogden.

## **Allmänna reklamationsnämnden**

Allmänna reklamationsnämnden har som huvudsaklig uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare och rekommendera en lösning. I Allmänna reklamationsnämndens uppdrag ingår även att stödja den kommunala konsumentverksamhetens hantering av tvister genom utbildning och information. I Allmänna reklamationsnämndens årsredovisning för 2019 anges bl.a. att nämndens jurister finns tillgängliga för frågor från kommunala konsumentvägledare och att konsumentvägledarna har möjlighet att prenumerera på beslut och statistik som rör deras kommun. Vidare har nämnden deltagit i utbildningen av kommunala konsumentvägledare och i webbseminarier som anordnats av Konsumentverket. Konsumentvägledare har även deltagit som åhörare vid nämndsammanträden.

## Konsumentbyråerna

Det finns fyra självständiga rådgivningsbyråer i Sverige som ger kostnadsfri och opartisk information och vägledning till konsumenter:

- Konsumenternas Bank- och finansbyrå
- Konsumenternas Försäkringsbyrå
- Konsumenternas energimarknadsbyrå
- Telekområdgivarna.

Samtliga byråer finansieras av respektive bransch.

## Utredning om det oberoende konsumentstödet

Regeringen gav i maj 2018 Statskontoret i uppdrag att bedöma ändamålsenligheten och effektiviteten i det stöd i form av opartisk information och vägledning som förmedlas till konsumenter. Statskontoret skulle vidare överväga möjliga förbättringar när det gäller konsumentstödet. Uppdraget redovisades våren 2019 i rapporten Det oberoende konsumentstödet (rapport 2019:7).

I rapporten gör Statskontoret bl.a. följande bedömning:

Statskontoret bedömer att det oberoende konsumentstödet sammantaget har blivit mer ändamålsenligt och effektivt för en majoritet av konsumenterna, efter att staten har tagit ett större ansvar för området genom att inrätta Hallå konsument. Men att inrätta Hallå konsument har också bidragit till att allt färre kommuner erbjuder konsumentvägledning. Det gör att stödet i delar av landet har försämrats för de konsumenter som behöver hjälp genom personliga möten med en konsumentvägledare.

Statskontoret föreslår att regeringen bör överväga vissa åtgärder för att det oberoende konsumentstödet ska bli mer ändamålsenligt och effektivt.

- Regeringen kan överväga om konsumentvägledningen ska vara en frivillig uppgift. Om regeringen vill säkerställa att kommunerna tillhandahåller konsumentvägledning och inriktar verksamheten på ett särskilt sätt behöver denna uppgift regleras genom lagstiftning.
- Om regeringen inte vill lagstadga konsumentvägledningen behöver regeringen på annat sätt tydliggöra den kommunala vägledningens syfte och hur den kan komplettera det statliga stödet. Till exempel kan regeringen ge Konsumentverket i uppdrag att utveckla riktlinjer för vad den kommunala konsumentvägledningen bör prioritera.
- Regeringen kan också ge Konsumentverket tydligare vägledning om det stöd som myndigheten ska ge till kommunerna för att bidra till att den kommunala vägledningen uppnår regeringens syfte.
- Hallå konsument kan även ta ett större ansvar för ett fördjupat konsumentstöd inom ramen för den verksamhet och de kanaler de har till sitt förfogande i dag.

- Därutöver kan regeringen använda bidraget till civila samhället för att stimulera organisationer inom detta område att i högre grad arbeta gentemot konsumenter med särskilda behov av stöd.

## Budgetpropositionen för 2020

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg. omr. 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik) anförde regeringen bl.a. följande:

De mer komplexa konsumentmarknaderna ökar behovet av information och vägledning och allt fler konsumenter söker sig till Konsumentverkets konsumentupplysningstjänst Hallå konsument. Konsumenter i särskilt behov av stöd är dock ofta mer behjälpta av förebyggande och mer personligt anpassade stödinsatser. Mot bakgrund av att omfattningen av den frivilliga konsumentvägledning som kommunerna erbjuder totalt sett minskat kommer regeringen att överväga olika åtgärder för att uppnå ett mer effektivt och behovsanpassat konsumentstöd i hela landet (prop. s. 59).

## Frågesvar

Statsrådet Lena Micko besvarade den 16 oktober 2019 och den 20 december 2019 två skriftliga frågor om tillgång till konsumentvägledning (fr. 2019/20:114 och fr. 2019/20:632).

Hon anförde följande som svar på fråga 2019/20:114:

Lars Beckman har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att i hela Sverige säkerställa en nära och tillgänglig konsumentvägledning med lokalkännedom.

Konsumentmarknaderna utvecklas i snabb takt och allt fler konsumenter söker sig till den nationella upplysningstjänsten Hallå konsument som erbjuder information och vägledning via internet och telefon. Konsumenter som kan vara i särskilt behov av stöd är dock ofta mer hjälpta av förebyggande och mer personligt anpassade stödinsatser. Mot bakgrund av att resurserna för konsumentvägledning i kommunerna minskat under senare år har Statskontoret haft i uppdrag att bedöma hur det oberoende konsumentstödet fungerar. Förslagen i Statskontorets rapport bereds i Regeringskansliet för att regeringen i närtid ska kunna vidta åtgärder för att uppnå ett effektivt och behovsanpassat konsumentstöd i hela landet.

Som svar på fråga 2019/20:632 anförde hon följande:

Angelica Lundberg har frågat mig hur jag avser att arbeta för att säkerställa ett likvärdigt stöd till konsumenter i hela landet, oavsett i vilken kommun man bor.

Konsumentmarknaderna utvecklas i snabb takt med inte minst digitaliseringen som stark drivkraft. Att konsumentmarknaderna blir mer komplexa ökar behovet av information och vägledning. Många konsumenter får hjälp via den nationella upplysningstjänsten Hallå konsument, men konsumenter i särskilt behov av stöd är ofta mer hjälpta av förebyggande och mer personligt anpassade stödinsatser. Det frivilliga stöd som kommunerna väljer att erbjuda konsumenterna varierar både när

det gäller utformning och omfattning. Mot bakgrund av att resurserna för konsumentvägledning i kommunerna totalt sett minskat under senare år har Statskontoret haft i uppdrag att bedöma hur det oberoende konsumentstödet fungerar. Statskontoret konstaterar att inrättandet av Hallå konsument medfört att det samlade konsumentstödet blivit mer ändamålsenligt och effektivt, men också att inriktningen i kommunerna inte ändrats till mer personliga möten eller mer utåtriktad verksamhet.

Att kommunal konsumentvägledning minskar i omfattning går sannolikt att koppla till att kommunerna gör andra prioriteringar i en situation där ekonomin är mer ansträngd. Regeringen arbetar för att tillsammans med kommunsektorn hitta sätt som gör att kommuners och regioners möjligheter att utföra sina uppgifter förbättras.

Förslagen i Statskontorets rapport bereds i Regeringskansliet och regeringen avser återkomma i frågan. Det är viktigt att uppnå ett effektivt och behovsanpassat konsumentstöd i hela landet.

### **Uppdrag att främja och utveckla ett behovsanpassat konsumentstöd**

Regeringen gav den 20 februari 2020 Konsumentverket i uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. I uppdraget ingår att ta fram metodstöd och stödverktyg samt erbjuda utbildning, liksom att aktivt arbeta för att stödet blir känt bland relevanta aktörer. I uppdraget ingår även att främja samverkan mellan aktörer på lokal nivå, inklusive den kommunala konsumentverksamheten.

Tänkbara aktörer kan enligt regeringen t.ex. vara myndigheter, kommuner, yrkesföreningar samt andra organisationer som riktar sig till äldre, unga, språksvaga, personer med små ekonomiska marginaler och konsumenter med funktionsnedsättning.

Konsumentverket ska vid genomförandet av uppdraget efterfråga kunskaper, erfarenheter och synpunkter från Konsumentvägledarnas förening, Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst, Sveriges Kommuner och Regioner och andra relevanta aktörer, inklusive civilsamhällets organisationer.

Konsumentverket ska redovisa genomförandet av uppdraget och de resultat som uppnåtts till regeringen senast den 1 mars 2023. Lägesrapporter ska lämnas den 1 mars 2021 och den 1 mars 2022.

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet vill inledningsvis understryka att det är viktigt att alla konsumenter oavsett var de bor har tillgång till en god konsumentvägledning. Den kommunala konsumentvägledningen har en särskilt betydelsefull roll när det gäller att ge stöd till konsumenter som är i behov av rådgivning vid ett personligt möte. De mer komplexa konsumentmarknaderna med nya

produkter, marknadsföringsmetoder och försäljningsmodeller innebär att behovet av information och vägledning ökar.

Statskontoret har haft i uppdrag att bedöma hur det oberoende konsumentstödet fungerar. I uppdraget ingick även att överväga möjliga förbättringar av konsumentstödet. Uppdraget redovisades våren 2019 i rapporten Det oberoende konsumentstödet (rapport 2019:7). I rapporten bedömer Statskontoret att det oberoende konsumentstödet sammantaget har blivit mer ändamålsenligt och effektivt för en majoritet av konsumenterna genom inrättandet av Hallå konsument men också bidragit till att allt färre kommuner erbjuder konsumentvägledning. Statskontoret bedömer att det gör att stödet i delar av landet försämrats för de konsument som behöver hjälp genom personliga möten med en konsumentvägledare.

Mot bakgrund av bl.a. Statskontorets rapport om det oberoende konsumentstödet gav regeringen i februari 2020 Konsumentverket i uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. I uppdraget ingår att ta fram metodstöd och stödverktyg samt erbjuda utbildning, liksom att aktivt arbeta för att stödet blir känt bland relevanta aktörer. I uppdraget ingår även att främja samverkan mellan aktörer på lokal nivå, inklusive den kommunala konsumentverksamheten. Uppdraget ligger väl i linje med önskemålen i flera av motionerna.

När det gäller den minskade kommunala konsumentvägledningen anförde vidare statsrådet Lena Micko som svar på en skriftlig fråga hösten 2019 bl.a. att minskningen sannolikt går att koppla till att kommunerna gör andra prioriteringar i en situation där ekonomin är mer ansträngd och att regeringen arbetar för att tillsammans med kommunsektorn hitta sätt som gör att kommuners och regioners möjligheter att utföra sina uppgifter förbättras.

När det gäller motionsyrkandet om att ta fram informationsmaterial för att ge konsumenterna bättre kunskap om låntagande och hushållsekonomi vill utskottet tillägga att det exempelvis på Hallå konsumenters webbplats lämnas information till konsumenter om olika privatekonomiska frågor bl.a. när det gäller lån och hushållsekonomi.

Mot denna bakgrund finns inte behov av något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. De bör därför avslås.

## Stöd till organisationer på konsumentområdet

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skärpt kontroll av konsumentorganisationer som söker statligt stöd. Utskottet hänvisar bl.a. till gällande regler.

Jämför reservation 7 (SD).

### Motionen

Angelica Lundberg m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2019/20:606 att kontrollen av konsumentorganisationer som söker statligt stöd behöver skärpas och att även vikten av att de konsumentorganisationer som får stöd är partipolitiskt obundna bör tydliggöras. Motionärerna anser vidare att det bör förhindras att organisationer som är samarbetsorgan för flera organisationer har möjlighet att få stöd. Enligt motionärerna bidrar denna möjlighet till en orättvis fördelning som i praktiken innebär att samma organisation kan tilldelas stödet flera gånger under samma tidsperiod. Tillkännagivanden föreslås i enlighet med detta (yrkandena 18–20).

### Stödet till organisationer på konsumentområdet

Anslaget 2:4 Åtgärder på konsumentområdet inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik får användas för utgifter för stöd till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen samt för stöd till standardiseringsarbete. Riksdagen beslutade hösten 2019 att anvisa 16 934 000 kronor till anslaget för 2020. Vidare bemyndigade riksdagen regeringen att under 2020 för anslaget besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2021 och 2022 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 18, bet. 2019/20:CU1, rskr. 2019/20:96).

Bidraget till det civila samhällets organisationer regleras i förordningen (2007:954) om statsbidrag till organisationer på konsumentområdet. Bidrag enligt förordningen får lämnas till organisationer i syfte att stödja konsumentintresset inom olika verksamhetsområden (1 §). Konsumentverket beslutar i frågor om bidrag efter ansökan. Beslut om bidrag får förenas med villkor (8 §). Genom en förordningsändring som träder i kraft den 1 april 2020 får bidrag beviljas för högst två år i taget i stället för som för närvarande ett år i taget (förordning 2020:54). Bidrag får lämnas i form av organisationsbidrag, verksamhetsbidrag och projektbidrag (2 §). Bidrag får lämnas till en nationell organisation som är demokratiskt uppbyggd, är partipolitiskt obunden och bedriver verksamhet utan vinstsyfte. Bidrag får även lämnas till en organisation som är ett samarbetsorgan för flera organisationer (3 §).

Konsumentverket får besluta att ett beviljat bidrag inte ska betalas ut om det kan antas att bidraget har beviljats på grund av felaktiga uppgifter (9 §).

En organisation som har tagit emot bidrag ska, enligt förordningen, till Konsumentverket lämna de redovisningshandlingar, verksamhetsberättelser och andra uppgifter som Konsumentverket bestämmer för att göra det möjligt att följa upp och utvärdera verksamheten (10 §). Konsumentverket ska i sin årsredovisning lämna en samlad redovisning av vilka som har fått bidrag, med vilka belopp och för vilka ändamål. Redovisningen ska också innehålla en sammanfattande redogörelse för vad bidragen har använts till och, när det är möjligt, en bedömning av bidragets effekter i förhållande till dess syfte (11 §). En organisation som har tagit emot bidrag är återbetalningsskyldig bl.a. om bidraget har lämnats på grund av felaktiga uppgifter (12 §).

Konsumentverket anför i sin årsredovisning för 2019 att Konsumentverket har fått 42 ansökningar från organisationer om bidrag för 2020. Av dem rör 36 verksamhetsbidrag och 6 organisationsbidrag. Totalt har organisationerna ansökt om 42 miljoner kronor. Ärendena bereddes under 2019, men beslut om vilka organisationer som beviljas bidrag fattas under 2020. Under 2019 fördelade Konsumentverket 21 miljoner kronor. Av dessa utgjorde 1,2 miljoner kronor organisationsbidrag till 6 organisationer. 15,8 miljoner kronor utgjorde verksamhetsbidrag till 20 organisationer och 4 miljoner kronor var riktade bidrag för information om produktionsvillkor i andra länder till 4 organisationer.

De organisationer som beviljades bidrag för 2018 slutredovisade sitt arbete under våren 2019. Samtliga redovisningar godkändes. Tre organisationer återbetalade sammanlagt 83 418 kronor. Utifrån den redovisning som organisationerna har gjort bedömer Konsumentverket att bidragen har varit till nytta för konsumenterna.

Konsumentverket uppger även att det till stor del är samma organisationer som söker och får bidrag, vilket möjliggör en kontinuitet i fördelningen och bidragsmottagarnas verksamhet. Samtidigt ser Konsumentverket positivt på att det årligen tillkommer någon eller några nya organisationer. Den löpande översynen av verkets handläggningsrutiner har effektiviserat handläggningsprocessen och förenklat ansöknings- och redovisningsförfarandet för organisationerna. Konsumentverket har fördelat 2019 års bidrag med målet att olika konsumentintressen ska tillgodoses inom olika marknader, liksom att små såväl som större organisationer ska få del av stödet. Konsumentverkets sammantagna bedömning är att den verksamhet som organisationerna har genomfört kanaliserar ett stort engagemang och verkar pådrivande inom en rad olika marknader.

### **Utskottets ställningstagande**

Anslaget 2:4 Åtgärder på konsumentområdet inom utgiftsområde 18 får användas för utgifter för stöd till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen samt för stöd till

standardiseringsarbete. Stödet regleras i förordningen om statsbidrag till organisationer på konsumentområdet. Bidrag enligt förordningen får lämnas till organisationer i syfte att stödja konsumentintresset inom olika verksamhetsområden. Bidrag får lämnas till en nationell organisation som är demokratiskt uppbyggd, är partipolitiskt obunden och bedriver verksamhet utan vinstsyfte. Bidrag får även lämnas till en organisation som är ett samarbetsorgan för flera organisationer. Konsumentverket beslutar i frågor om bidrag efter ansökan. Konsumentverket ska i sin årsredovisning lämna en samlad redovisning av vilka som har fått bidrag, med vilka belopp och för vilka ändamål. Redovisningen ska också innehålla en sammanfattande redogörelse för vad bidragen har använts till och, när det är möjligt, en bedömning av bidragets effekter i förhållande till dess syfte.

Konsumentverket har i sin årsredovisning för 2019 lämnat en sådan redovisning och även lämnat en bedömning av bidragens effekter. I årsredovisningen uppger Konsumentverket vidare att den löpande översynen av verkets handläggningsrutiner har effektiviserat handläggningsprocessen och förenklat ansöknings- och redovisningsförfarandet för organisationerna.

Utskottet anser inte att det finns skäl att föreslå något tillkännagivande med anledning av motionsyrkandena. Motionsyrkandena bör avslås.

## Spårbarhet och hållbarhetsmärkning av metaller

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att se över behovet av en obligatorisk ursprungsmärkning av metaller. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

### **Motionen**

I motion 2019/20:1258 yrkande 1 föreslår Isak From m.fl. (S) ett tillkännagivande om att se över behovet av en obligatorisk ursprungsmärkning av metaller i elbilar och andra elektriska maskiner.

### **Pågående arbete m.m.**

#### *Uppdrag till Tillväxtanalys*

Regeringen gav i mars 2018 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att analysera möjligheter till spårbarhet och hållbarhetsmärkning av metaller och mineral.

Uppdraget redovisades i februari 2019 i promemorian Spårbarhet och märkning av hållbara metaller och mineral – insatser för ökad transparens, trovärdighet och efterfrågan (pm 2019:01). I promemorian anförde Tillväxtanalys bl.a. att regeringen har en begränsad möjlighet att bidra till



utvecklingen av spårbarhetssystem för hållbara metaller och mineral. För ett litet land som Sverige handlar det framför allt om att stärka pågående internationella och nationella initiativ och möjliggöra att dessa utvecklas och effektiviseras så att hållbarhetsinformationen blir trovärdigare och kan accepteras av olika aktörer. Tillväxtanalys lämnar i denna del ett antal rekommendationer på åtgärder.

*Debattartikel av näringsminister Ibrahim Baylan och Finlands näringsminister Katri Kulmuni den 6 november 2019*

I en debattartikel av näringsminister Ibrahim Baylan och Finlands dåvarande näringsminister Katri Kulmuni publicerad i bl.a. Aftonbladet den 6 november 2019 anføres bl.a. följande:

Konsumenter och företag ska kunna välja bort elektronik och annan teknik som innehåller metaller som brutits genom barnarbete, med stort miljömässigt fotavtryck eller från konfliktområden. Sverige och Finland kommer därför gå i bräschen för en global standardisering och certifiering av hållbart producerade metaller och mineral.

---

Omställningen till ett klimatneutralt samhälle förutsätter en ökad tillgång till metaller och mineraler. Solceller, batterier till elbilar, satelliter och mobiltelefoner innehåller en stor mängd metaller och mineral såsom kobolt och sällsynta jordartsmetaller.

---

Den mycket snabbt ökande efterfrågan av dessa metaller har drivit på en produktion av råvaror i länder där det ofta saknas såväl miljöskydd som grundläggande arbetsvillkor för människor som utför arbetet, vilket resulterat i grova brott mot mänskliga rättigheter. Men den gröna omställningen och digitaliseringen av våra samhällen kan inte ske på bekostnad av miljö och mänskliga rättigheter i andra delar av världen.

På samma sätt som man kan köpa miljömärkta råvaror som träprodukter eller hållbart fångad fisk, vill vi att konsumenter och producenter ska kunna veta och känna sig säkra på att metallerna och mineralen i mobiltelefonen eller solcellerna är framställda på ett hållbart sätt.

---

De nordiska länderna har tillgång till ett flertal av de metaller som används i ny teknik, vi har möjlighet att utvinna dessa på ett hållbart sätt och vi har en stark tradition av att stå upp för hållbarhet och mänskliga rättigheter globalt. Genom märkningssystem kan det skapas globala marknader för hållbara produkter där producenter kan få mer betalt genom att kunna visa att deras råvaror uppfyller hållbarhetskrav.

Målsättningen är att hållbarhetsmärkning också ska leda till att trycket ökar på att förbättra miljö- och arbetsvillkoren i de fattiga länder där gruvarbete idag bedrivs under oacceptabla förhållanden.

Detta är emellertid inte en fråga som kan lösas nationellt eller ens regionalt. Vi är övertygade om att en av de åtgärder som krävs är frivilliga, marknadsbaserade initiativ som kan genomföras på internationell nivå.

Tillsammans kommer Sverige och Finland nu att agera för att:

1. ta gemensamma initiativ i EU, OCED och Arktiska rådet för att på global nivå skapa märkningssystem för hållbart producerade metaller och mineral.

2. stärka och öka samordningen vad gäller bistånd för hållbar råvaruutvinning.

3. driva hållbarhetsfrågan inom EU så att den starka miljölöslagstiftning vi har i nordiska länder blir en referenspunkt globalt och blir en styrka för europeisk produktion.

*Näringsminister Ibrahim Baylans svar vid frågestunden den 7 november 2019*

På en fråga om en internationell standard och certifiering av hållbara metaller svarade ministern följande:

Vartefter elektrifieringen och inte minst digitaliseringen har ökat – vi har alla numera smarta telefoner i fickorna – efterfrågar vi mer och mer av sällsynta jordartsmetaller och mineraler som används för att tillverka dem. Alla förutser att detta kommer att öka lavinartat – flera tusen procent – när vi nu ska öka elektrifieringen av våra samhällen och ställa om till mer klimatsmart. I dag får vi rapporter om att många av dessa mineraler och metaller tillverkas via barnarbete, strålsjuka löntagare och arbetare och förorenade vatten. Så här kan vi inte ha det. Vi kommer nu tillsammans med Finland att ta initiativ i EU och i OECD för att se till att dessa jordartsmetaller och mineraler blir spårbara så att konsumenterna vet var de kommer från. Vi menar att det rimligtvis kommer att leda till skärpningar, så att vi inte förorenar vatten eller skadar människor när vi tar fram dessa mineraler och metaller.

### **EU-förordning om konfliktmineral**

Europaparlamentet och rådet antog den 17 maj 2017 förordningen (EU) 2017/821 om fastställande av skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld med ursprung i konflikttrabbade områden och högriskområden. Genom förordningen inrättas ett unionssystem för tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan i syfte att begränsa möjligheterna för väpnade grupper och säkerhetsstyrkor att handla med tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld. Förordningen är avsedd att ge insyn och säkerhet när det gäller unionsimportörers samt smältverks och raffinaderiers anskaffning av råvaror från konflikttrabbade områden och högriskområden. Förordningen ska tillämpas för importörer från och med den 1 januari 2021.

### **Projekt för spårbarhet av metaller och mineraler**

Det strategiska innovationsprogrammet SIP STRIM (Strategiska innovationsprogrammet för svensk gruv- och metallutvinnande industri) är en del av Vinnovas, Energimyndighetens och Formas satsning på strategiska innovationsområden (SIP). SIP STRIM och branschorganisationen SveMin har initierat ett projekt för att ta fram ett system och en teknisk lösning som möjliggör en certifierad ursprungsdeklaration i fråga om metaller (Projektet TraceMet – Traceability for sustainable metals and minerals). Projektet, som finansieras av SIP STRIM, leds av IVL Svenska Miljöinstitutet. Projektet inleddes i december 2019 och kommer att pågå under drygt ett år.

Inom EU pågår bl.a. ett projekt för att stimulera marknaden att ta fram ett eller flera frivilliga system för spårbarhet av metaller, projektet Re-Sourcing.

### **Utskottets ställningstagande**

Som redovisats ovan pågår ett arbete som ligger väl i linje med motionsönskemålen. Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

## **Betalningstider i näringslivet**

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår en motion om betalningstider i näringslivet m.m. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

### **Motionen**

Adnan Dibrani (S) anför i motion 2019/20:641 bl.a. att det är oacceptabelt att offentliga myndigheter och bolag med statligt ägande inte betalar sina fakturor i tid. Detta leder till stora problem för mindre företag. Eftersom även större privata företag ibland agerar nonchalant mot mindre företag bör en generell översyn av betalningstiderna i näringslivet övervägas. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

### **Gällande lagstiftning m.m.**

Riksdagen beslutade i januari 2013 om ändringar i bl.a. räntelagen (1975:635) och lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m. för att i svensk rätt genomföra EU-direktivet 2011/7/EU om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Lagändringarna trädde i kraft den 16 mars 2013 (prop. 2012/13:36, bet. 2012/13:CU6, rskr. 2012/13:144). Enligt lagändringarna ska en fordran betalas senast 30 dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning. I förhållanden mellan näringsidkare får längre betalningstider gälla endast om borgenären uttryckligen har godkänt det. Myndigheter och andra offentliga organ ska inte kunna avtala om längre betalningstider. Vidare ska en borgenär som drabbas av en sen betalning alltid ha rätt till kompensation i form av en förseningsersättning om 450 kronor. Borgenärens rätt till dröjsmålsränta ska inte kunna avtalas bort. Detsamma ska gälla rätten till förseningsersättning, om det inte finns särskilda skäl för det. Myndigheter och andra offentliga organ som betalar för sent ska dessutom alltid vara skyldiga att betala minst den lagstadgade dröjsmålsräntan. En fortsatt tillämpning av en oskälig sedvänja i fråga om betalningstid,

dröjsmålsränta eller ersättning för indrivningskostnader ska kunna förbjudas efter en prövning i Patent- och marknadsdomstolen.

I Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020 avsnittet 5.1 Hållbart företagande anges bl.a. att det är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för att i övrigt säkerställa att missbruk inte sker av den särställning som det kan innebära att vara ett bolag med statligt ägande, bl.a. genom att tillämpa skäliga villkor i förhållande till kunder och leverantörer, exempelvis avseende betalningstider.

### **Riksdagens tillkännagivanden**

I det ovan nämnda lagstiftningsärendet beslutade riksdagen även om ett tillkännagivande till regeringen (riksdagen biföll en reservation om ytterligare förslag om betalningstiderna, bet. 2012/13:CU6 res. 1). Enligt den bifallna reservationen bör regeringen återkomma med förslag om hur de små och medelstora företagens ställning fortsatt kan stärkas avseende betalningstider.

Reservanterna anförde att de inser att den starkare partens övertag vid en affärsuppgörelse inte helt kan jämnas ut genom en lagstiftning som inte tillåter längre betalningsfrister än 30 dagar, utan undantag, oavsett vem borgenären har sin fordran till, men ser trots det en sådan utformning av lagen som en viktig del för att skapa ett sundare förhållande mellan parterna.

Även våren 2014 beslutade riksdagen, i enlighet med utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att en fordran vid handelstransaktioner mellan näringsidkare alltid ska betalas senast 30 dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning (bet. 2013/14:CU20, rskr. 2013/14:201).

### **Promemorian Tvingande regler om betalningstider i näringslivet**

Med anledning av riksdagens tillkännagivande våren 2013 utarbetades inom Justitiedepartementet promemorian Tvingande regler om betalningstider i näringslivet. I promemorian behandlas frågan om hur små och medelstora företags ställning kan stärkas när det gäller betalningstider. Det föreslås att en fordran vid handelstransaktioner mellan näringsidkare ska betalas senast 30 dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning. Den föreslagna regleringen är tvingande, dvs. parterna ska inte kunna avtala om en längre betalningstid.

Promemorian har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

### **Kartläggning av betalningstider i näringslivet**

På uppdrag av Näringsdepartementet gjordes 2016 en kartläggning av betalningstider i näringslivet. Utgångspunkten för kartläggningen var vad som

hämt sedan direktivet om bekämpande av sena betalningstider i näringslivet genomfördes 2013. I uppdraget ingick att göra en analys av vad som hänt såväl i Sverige som i Europa vad gäller betalningstiderna för att undersöka vilka effekter lagstiftningen haft. I kartläggningen redovisades bl.a. följande övergripande slutsatser:

I Sverige är den genomsnittliga avtalade betalningstiden 30 dagar vilket innebär att avtalstiden ökat med tre dagar under de senaste tio åren. Samtidigt som de svenska avtalstiderna ökar går utvecklingen i många andra europeiska länder åt motsatt håll. Sverige tillhörde tidigare de länder där det gick snabbast att få betalt men denna bild har ändrats. I dag är avtalstiderna kortare i 16 av de 27 länder för vilka det finns uppgifter. Även om svenska företag är förhållandevis duktiga på att betala i tid så är den faktiska betalningstiden kortare i cirka hälften av de jämförda länderna.

För de flesta branscher är den genomsnittliga avtalade betalningstiden mellan 28 och 31 dagar men inom livsmedelsindustrin och hotell- och restaurangbranschen är betalningstiden vanligtvis 25 dagar medan den är 38 dagar för företag som säljer IT-tjänster. Undersökningen visar även att storleken på kunden har betydelse för hur lång betalningstid som avtalas. För medelstora och stora företag som har stora kunder är den genomsnittliga betalningstiden mellan 38 och 40 dagar.

Den klart viktigaste förklaringen till långa avtalade betalningstider är att företag i dominerande ställning kräver längre kredittider.

En tredjedel av de svenska företagen betalar en del av sina fakturor för sent och 80 % av företagen har under det senaste året erhållit betalning efter fakturadatumet. Av de fakturor som betalas för sent är en fjärdedel försenade tio dagar eller mer. Ser man till företagets viktigaste kundgrupper är det vanligare med förseningar som överstiger 9 dagar för företag som har sina viktigaste kunder inom landstingen, detalj- och partihandeln, byggverksamhet och skogsindustrin. För dessa branscher betalas mer än var tredje försenade faktura mer än 9 dagar för sent.

Det problem som upplevs som störst vid långa avtalade betalningstider är påverkan på likviditet och lönsamhet. Försenade betalningar får också effekter för företagets administrativa börda. Samtidigt uppger en stor andel av företagen att sena betalningar har en ganska eller mycket liten betydelse för företagets räntekostnader. Nästan vart tredje mikro- och småföretag anger att de långa avtalade betalningstiderna har mycket eller ganska stor betydelse för deras möjlighet att öka antalet anställda. Inom branscherna företagsinriktade tjänster och byggverksamhet är det cirka 40 % som gör samma bedömning.

Mer än hälften av de svenska företagen känner till de författningsändringar som infördes 2013 för att införliva EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar, men det är ytterst få som anser att dessa ändringar påverkat avtalstider och förseningar. I den mån ändringarna haft effekt så tycks de snarare lett till längre avtalade betalningstider än kortare. Undersökningen visar även att de flesta företag avstår från att debitera dröjsmålsränta och förseningsavgift vilket troligen bidragit till att författningsändringarna inte fått någon effekt.

I kartläggningen redovisades också slutsatsen att kommunala och statliga kunder är bättre på att betala i tid än kunder i andra branscher. Landstingen (numera regioner) fortsatte dock att i större omfattning än de andra offentliga aktörerna kräva längre betalningstider än 31 dagar.

## Uppförandekod för kortare betalningstider

Efter ett initiativ från Näringsdepartementet har företag och organisationer inom näringslivet kommit överens om en frivillig uppförandekod som innebär att huvudregeln är att små och medelstora företag ska få betalt inom 30 dagar. För närvarande är 37 juridiska personer anslutna till uppförandekoden.

Föreningen för effektiva affärstransaktioner inom näringslivet förvaltar uppförandekoden. Hösten 2019 beviljade regeringen föreningen bidrag med 1 miljon kronor för att öka anslutningen till uppförandekoden.

## Promemorian Krav på rapportering av betalningstider

I en promemoria från 2018 som har utarbetats inom Regeringskansliet föreslås, som ett komplement till näringslivets självreglering, en lag om rapportering av betalningstider. Enligt förslaget ska det införas ett krav på rapportering av betalningstider. Rapporteringskravet ska gälla företag med minst 500 anställda. Företagen ska årligen redovisa uppgifter om avtalade betalningstider, faktiska betalningstider och försenade betalningar. De inrapporterade uppgifterna ska publiceras och vara sökbara.

Bolagsverket och Tillväxtverket har på uppdrag av regeringen gjort en fördjupad utredning av frågor i anslutning till promemorian. Bland annat gör Bolagsverket bedömningen att rapporteringsskyldigheten ska avse företag med minst 250 anställda.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds promemorian samt Bolagsverkets och Tillväxtverkets utredning för närvarande inom Regeringskansliet.

## Frågesvar

Närings- och innovationsminister Mikael Damberg anförde följande den 27 juni 2018 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2017/18:1495) om betalningstider:

Peter Persson har frågat mig om jag avser att gå vidare med tuffare lagstiftning och även lagstiftning för företag under 500 anställda, i det fall små och medelstora företag inte får betalt inom de önskvärda 30 dagarna.

Långa betalningstider är problematiska för de små underleverantörer som tvingas ligga ute med stora belopp för att deras kunder kräver långa betalningstider eller betalar sina räkningar försent. Detta leder till försämrad likviditet, vilket i sin tur ofta ger sämre möjligheter att utveckla sina verksamheter. I Sverige har betalningstider haft en negativ utveckling jämfört med andra länder i den Europeiska unionen.

Parallellt med näringslivets uppförandekod, som lanserades den 13 juni i år, har ett förslag till lag om rapporteringsskyldighet för större företag remitterats. Förslaget innebär att större företag åläggs att rapportera sina betalningstider till ett offentligt register. Syftet med förslaget är att kunna följa utvecklingen och att skapa transparens när det gäller de större företagens betalningstider och om näringslivets uppförandekod leder till en verklig förändring. Förslaget bereds nu i Regeringskansliet.

Förhoppningen är att näringslivets uppförandekod kan leda till att betalningstider på som längst 30 dagar blir en självklarhet i hela

näringslivet och att svenskt näringsliv på sikt kan bli ett europeiskt föredöme för en hållbar betalningskultur. För att det ska ske krävs att alla större företag ansluter sig till koden och därigenom skapar sunda villkor för alla parter.

Det är min förhoppning att uppförandekoden ger en positiv effekt och att betalningstiderna blir kortare. Jag kommer att följa utvecklingen mycket noga.

### **Tidigare riksdagsbehandling**

Utskottet behandlade senast våren 2018 (bet. 2017/18:CU10) och våren 2017 (bet. 2016/17:CU12) motioner om betalningstider i näringslivet. Våren 2017 behandlades bl.a. ett i huvudsak motsvarande motionsyrkande som det nu aktuella. Utskottet avstyrkte de då aktuella motionsyrkandena med hänvisning till pågående arbete, och riksdagen följde utskottets förslag.

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet anser liksom tidigare att det är angeläget att lösa de problem som finns när det gäller långa betalningstider i näringslivet. Den promemoria som upprättades inom Justitiedepartementet med lagförslag enligt riksdagens tillkännagivande bereds vidare inom Regeringskansliet. Näringslivet bör enligt utskottets mening också ta ett större ansvar för frågorna. Utskottet ser därför positivt på att företag och organisationer inom näringslivet kommit överens om en frivillig uppförandekod som innebär att huvudregeln är att små och medelstora företag ska få betalt inom 30 dagar. Regeringen beviljade hösten 2019 den förening som förvaltar uppförandekoden ekonomiskt bidrag för att öka anslutningen till uppförandekoden. Som ett komplement till näringslivets självreglering föreslås vidare i en promemoria som utarbetats inom Regeringskansliet att det ska införas ett krav på att större företag ska rapportera sina betalningstider. Bolagsverket och Tillväxtverket har på uppdrag av regeringen gjort en fördjupad utredning av frågor i anslutning till promemorian. Promemorian samt Bolagsverkets och Tillväxtverkets utredning bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Till skillnad mot vad som är fallet i förhållanden mellan näringsidkare finns för myndigheter och andra offentliga organ en tvingande regel om en längsta betalningstid om 30 dagar. Dessa kan således inte avtala om längre betalningstider. De är dessutom alltid skyldiga att betala minst den lagstadgade dröjsmålsräntan. Vidare anges i Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande 2020 att det är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för att säkerställa att missbruk inte sker av den särställning som det kan innebära att vara ett bolag med statligt ägande, bl.a. genom att tillämpa skäliga villkor i förhållande till kunder och leverantörer, exempelvis avseende betalningstider. Det kan även nämnas att kommunala och statliga kunder enligt den kartläggning som gjordes 2016 är bättre på att betala i tid än kunder i andra branscher.

Utskottet anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Utskottet är därför inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionen. Motionen bör avslås.

## Motioner som bereds förenklat

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.  
Jämför särskilt yttrande 3 (SD, C, L).

I motioner från allmänna motionstiden 2019/20 har väckts förslag som rör telefonförsäljning till näringsidkare, bluffakturor, reklam riktad till barn, lagstiftning mot könsdiskriminerande reklam m.m., reklamationsrätt och presumtionsfrist, småhusentreprenad, tydligare regler för fakturors förfallodatum, resegarantisystemet, information till konsumenter om svenskproducerade varor och ursprungsmärkning. Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsförslag har utskottet behandlat tidigare under valperioden i betänkande 2018/19:CU10. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet står fast vid sina senaste ställningstaganden, och det finns inte heller andra skäl att åter behandla motionerna i vanlig ordning. Motionerna avstyrks därför.



# Reservationer

## 1. Köp av levande djur, punkt 3 (C)

av Martina Johansson (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 44 och  
avslår motion  
2019/20:2502 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4.

### *Ställningstagande*

I dag gäller konsumentköplagen när en näringsidkare säljer ett djur till en konsument. Konsumentköplagens felregler, bl.a. presumtionsregeln i 20 a § om ursprungligt fel, tillämpas därför även vid köp av levande djur. Som konsumentköplagen är utformad får en näringsidkare en svag ställning i förhållande till konsumenten i de fall den köpta varan påstås vara felaktig. Enligt min mening är konsumentköplagens felregler inte anpassade för köp av levande djur. Detta utgör ett hinder inte minst för hästnäringen, som är en viktig näring för Sverige.

Riksdagen beslutade våren 2017 om ett tillkännagivande om att regeringen både nationellt och inom EU borde initiera överväganden om huruvida reglerna i konsumentköplagen för köp av levande djur är ändamålsenligt utformade. Europaparlamentet och rådet antog i maj 2019 ett nytt direktiv (EU) 2019/771 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor (varudirektivet) som reglerar frågor om avtal mellan en näringsidkare och en konsument. Direktivet ger medlemsstaterna möjlighet att undanta köp av levande djur från direktivets tillämpningsområde. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till hur varudirektivet ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att överväga om köp av levande djur helt eller delvis bör undantas från tillämpningen av de regler som genomför varudirektivet och om andra åtgärder bör vidtas för att få till stånd en ordning som är ändamålsenlig för både näringsidkare och konsument.

Jag anser att regeringen i arbetet med att genomföra varudirektivet i svensk rätt ska säkerställa att köp av levande djur inte likställs med köp av döda ting som t.ex. en brödrost eller hårtork.

Vad jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

## 2. Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter, punkt 5 (SD)

av Mikael Eskilanderesson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 21 och

bifaller delvis motion

2019/20:1243 av Magnus Manhammar (S).

### *Ställningstagande*

Det är vanligt att evenemangsbiljetter till exempelvis konserter, festivaler, teater och sportevenemang i Sverige säljs i andra hand. Då köpare av evenemangsbiljetter inte har någon ångerrätt säljs biljetter ofta vidare för att undvika ekonomisk förlust. Det förekommer dock även att både privatpersoner och företag köper upp åtråvärda biljetter i vinstsyfte. Eftersom andrahandsförsäljaren kan sätta pris på biljetterna efter eget tycke säljs i stor utsträckning andrahandsbiljetter till ett betydligt högre pris än vid förstahandsförsäljning. Detta innebär att möjligheten att köpa förstahandsbiljetter försämras och att de som inte kan betala överpriser inte ges tillfälle att besöka evenemang. En andrahandsköpare riskerar också att biljetten inte är äkta, att platsen inte stämmer med vad som bokats enligt biljetten och att samma biljett sålts till flera personer.

Vi tycker att det är positivt att det genom EU-direktivet om ett moderniserat konsumentskydd, (EU) 2019/2161, införts ett förbud mot andrahandsförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsevenemang som köpts in genom automatiserade metoder. Enligt vår mening behöver dock skyddet för konsumenter när det gäller andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter öka ytterligare. I bl.a. Danmark och Norge är det förbjudet att sälja biljetter vidare till ett högre pris än ursprungspriset. Incitamentet att vidare sälja evenemangsbiljetter i vinstsyfte försvinner därigenom. Ett sådant förbud i Sverige skulle öka konsumentskyddet och hindra oseriösa aktörer.

Regeringen gav i februari 2020 en särskild utredare i uppdrag att utreda hur direktivet om ett moderniserat konsumentskydd ska genomföras i svensk rätt. Vi anser att regeringen även ska ge utredaren i uppdrag att utreda möjligheten att i Sverige införa ett förbud mot att vidare sälja evenemangsbiljetter till ett högre pris än ursprungspriset.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

### **3. Behandling av levande djur, punkt 6 (C)**

av Martina Johansson (C).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 34.

#### *Ställningstagande*

Av Konkurrensverkets rapport 2018:6 Bättre konkurrens om fler byter djurförsäkring framgår att kostnaderna för djursjukvård har ökat under de senaste åren samtidigt som andelen försäkrade husdjur i Sverige är den högsta i Europa. Djursjukvård omfattas inte av konsumenttjänstlagen, och prissättningen är helt fri vilket gör att vården kan bli kostsam för djurägaren. Frågan om en utvidgning av konsumenttjänstlagens tillämpningsområde behandlades för drygt tio år sedan i departementspromemorierna Ds. 2008:55 och Ds. 2009:13. I promemorierna föreslogs bl.a. att konsumenttjänstlagen också skulle tillämpas på behandling av levande djur. Även Konkurrensverket ansåg i sin rapport från 2018 att konsumenttjänstlagen borde gälla vid behandling av levande djur. För att motverka orimligt höga veterinärkostnader anser jag att frågan om hur djursjukvården skulle kunna omfattas av konsumenttjänstlagen ska utredas på nytt. I utredningens uppdrag bör även ingå att kartlägga hur regleringen av kostnader inom djursjukvården har förändrats över tid och hur djurförsäkringarna har påverkats. Det är regeringens uppgift att tillsätta en sådan utredning.

Vad jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

### **4. Snabblån m.m., punkt 7 (V)**

av Momodou Malcolm Jallow (V).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2019/20:283 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 5, bifaller delvis motion

2019/20:3149 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) yrkande 1 och avslår motionerna  
 2019/20:910 av Ola Johansson och Linda Ylivainio (båda C) yrkande 2,  
 2019/20:1242 av Magnus Manhammar (S),  
 2019/20:1680 av Patrik Jönsson (SD),  
 2019/20:3149 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) yrkandena 2 och 5 samt  
 2019/20:3249 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 18.

### *Ställningstagande*

De som tar snabbblån är ofta konsumenter med svag ekonomi och lägre återbetalningsförmåga, något som i förlängningen kan leda till att konsumenten hamnar i en skuldfälla och riskerar att fastna i överskuldssättning.

Jag välkomnar de åtgärder som under de senaste åren vidtagits för att motverka problemen med snabbblån som bl.a. innebär att även snabblåneföretagen omfattas av tillståndsplikt och tillsyn av Finansinspektionen och att det införts räntetak och kostnadstak för snabbblån och andra högkostnadskrediter. Det är också positivt att regeringen gett Konsumentverket i uppdrag att göra en analys av situationen på marknaden för konsumentkrediter och risker för överskuldssättning. Enligt min mening är dock dessa åtgärder inte tillräckliga för att skydda de mest utsatta konsumenterna. Snabblånen måste helt bort från marknaden. Jag anser därför att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att sms-lån och andra snabbblån förbjuds.

Vad jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

### **5. Tågpassagerares rättigheter, punkt 8 (SD)**

av Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 22.

### *Ställningstagande*

Kommissionen presenterade i september 2017 ett förslag till en ny tågpassagerarförordning (COM(2017) 548). Förslaget innehåller bl.a. ett undantag för force majeure för tåg företagen som innebär att tåg företagen inte

ska behöva ersätta passagerare för förseningar i situationer som företagen inte kan råda över eller förebygga, t.ex. vid extrem väderlek eller olyckor. Enligt vår bedömning innebär detta ett sämre konsumentskydd än vad som gäller enligt den nuvarande förordningen (EG) nr 261/2004 om flygresenärers rättigheter.

Enligt vår mening ska konsumentskyddet vara likvärdigt oavsett om man väljer att resa med tåg eller flyg. Förslaget till ny tågpassagerarförordning innebär att de resenärer som väljer att resa med tåg missgynnas i förhållande till flygresenärer. Vi anser därför att regeringen vid de fortsatta förhandlingarna i EU om förslaget till ny tågpassagerarförordning ska verka för att tågföretagen inte ska vara befriade från ersättningsansvar vid förseningar som beror på force majeure.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **6. Konsumentvägledning, punkt 9 (M, SD, C)**

av Carl-Oskar Bohlin (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M) och Martina Johansson (C).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna  
2019/20:3082 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 2 och  
2019/20:3249 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 17,  
bifaller delvis motion  
2019/20:568 av Johanna Haraldsson (S) och  
avslår motion  
2019/20:3149 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD) yrkande 3.

### *Ställningstagande*

Ett välfungerande konsumentupplysningsarbete är betydelsefullt såväl för samhället och samhällsekonomin som för enskilda individer. De snabbt förändrade konsumentmarknaderna och den alltmer komplexa ekonomiska omvärlden innebär att nya krav ställs på konsumenternas kunskap när det gäller deras rättigheter och om privatekonomi i stort. Ofta är det personer som har ett stort behov av hjälp med vägledning i konsumentfrågor som råkar mest illa ut.

Anmälningarna till Allmänna reklamationsnämnden ökar samtidigt som många kommuner drar ned på sin konsumentvägledning. Vi anser att de kommunala konsumentvägledarna fyller en mycket viktig funktion i det förebyggande arbetet och för konsumentkunskapen i stort. Inte minst ser vi ett stort behov bland nyanlända där skuldproblematik har blivit relativt vanlig. En konsumentvägledning som informerar konsumenter om deras rättigheter och skyldigheter leder till färre problem för konsumenterna och bidrar både till att minska samhällets kostnader för konsumentproblem och till att minska handelns kostnader för klagomål. Bristen på kommunal konsumentvägledning borde vara en fråga av intresse för såväl kommuner som företag, varför en lösning skulle kunna vara att kommunerna i högre grad samverkar med företag när det gäller konsumentvägledning. Vi anser också att regeringen särskilt bör se över hur Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden i större utsträckning kan bidra till kommunal konsumentvägledning för att skydda svaga konsumenter.

De senaste åren har Konsumentverket, i vissa fall i samarbete med andra myndigheter, på ett bra sätt vidtagit riktade åtgärder för att tidigt förstärka ungdomars kunskap om privatekonomi, exempelvis genom undervisningsmaterialet Koll på cashen. Vi anser också att det är angeläget att arbetet med konsumentvägledning till olika grupper fortsätter och utvecklas.

Vi vill även att upplysningstjänsten Hallå konsument ska fortsätta att utvecklas. Det är också viktigt att verksamheten följer uppkomsten av helt nya branscher och att konsumentupplysningen följer med i de förändringar som sker. Arbetet för att öka kunskapen bland konsumenterna bör stärkas brett.

Statskontoret har haft i uppdrag att bedöma hur det oberoende konsumentstödet fungerar. I uppdraget ingick även att överväga möjliga förbättringar av konsumentstödet. Uppdraget redovisades våren 2019 i rapporten Det oberoende konsumentstödet (rapport 2019:7). Mot bakgrund av bl.a. Statskontorets rapport om det oberoende konsumentstödet har regeringen gett Konsumentverket i uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. Vi anser att regeringen ska beakta våra synpunkter i det fortsatta arbetet med frågorna.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

## **7. Stöd till organisationer på konsumentområdet, punkt 10 (SD)**

av Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkandena 18–20.

### *Ställningstagande*

Anslaget 2:4 Åtgärder på konsumentområdet inom utgiftsområde 18 får användas för utgifter för stöd till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen samt för stöd till standardiseringsarbete. Bidraget till det civila samhällets organisationer regleras i förordningen (2007:954) om statsbidrag till organisationer på konsumentområdet. För att erhålla stödet krävs enligt förordningen att organisationen är nationell, demokratiskt uppbyggd, partipolitiskt obunden och bedriver verksamheten utan vinstsyfte.

Det har dock visat sig att stöd har betalats ut till lokala organisationer och andra organisationer där det kan anses tveksamt om det huvudsakliga syftet är att tillvarata konsumenternas intressen. Det är inte heller ovanligt att organisationerna har en tydlig politisk inriktning och att deras företrädare öppet uttrycker stöd för vissa politiska inriktningar även om de inte officiellt är knutna till något parti. Detta innebär att deras oberoende kan ifrågasättas.

Vi anser att kontrollen av de organisationer som söker stödet behöver skärpas. Även vikten av att de konsumentorganisationer som erhåller stödet är partipolitiskt obundna behöver tydliggöras.

Vidare anser vi att det bör förhindras att organisationer som är samarbetsorgan för flera organisationer har möjlighet att få stöd. Enligt vår mening bidrar denna möjlighet till en orättvis fördelning som i praktiken innebär att samma organisation kan tilldelas stödet flera gånger under samma tidsperiod.

Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

# Särskilda yttranden

## 1. Telefonförsäljning av lotter, punkt 1 (SD)

Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD) anför:

Vi anser att telefonförsäljning av lotter är oetiskt. Ofta försöker telefonförsäljaren övertala konsumenten att köpa lotter genom löften om stora vinster. Det skriftlighetskrav som infördes den 1 september 2018 gäller bara telefonförsäljning av varor och tjänster som omfattas av distansavtalslagen. Det innebär att skriftlighetskravet inte gäller vid telefonförsäljning av lotter. I lagstiftningsärendet om införande av ett skriftlighetskrav beslutade riksdagen även, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen bör påbörja ett arbete med att utreda om ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning till konsumenter bör gälla för ytterligare varor och tjänster som bl.a. lotterier och paketresor och återkomma med förslag. Då regeringen nyligen har gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. ta ställning till om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning bör utvidgas till att omfatta fler varor och tjänster har vi valt att inte reservera oss. Vi kommer dock att noga följa frågan och återkomma med förslag om det finns anledning till det.

När det gäller vår syn på partiets försäljning av lotter och spel samt försäljning av lotter och spel på kredit vill vi hänvisa till Sverigedemokraternas reservation 6 i kulturutskottets betänkande 2019/20:KrU6.

## 2. Snabblån m.m., punkt 7 (C)

Martina Johansson (C) anför:

År 2018 infördes nya regler i konsumentkreditlagen i syfte att skapa en mer ansvarsfull marknad för snabblån och andra högkostnadskrediter. För att öka tryggheten för låntagarna infördes bl.a. räntetak och kostnadstak för denna typ av krediter. De konsumenter som ofta ansöker om snabblån är också en grupp som löper större risk att ha svårt att återbetala lånet. En alltför tillgänglig marknad när det gäller snabblån kan bl.a. bidra till att finansiera ett spelberoende. Det är viktigt att svaga konsumentgrupper skyddas. Jag anser att effekterna av den nya lagstiftningen om snabblån och andra högkostnadskrediter fortlöpande bör följas upp för att säkerställa att de nya reglerna uppfyller sitt syfte att skapa en mer ansvarsfull marknad för dessa krediter. Enligt min mening finns det vidare anledning att se över hur tillgången på snabblån kan begränsas ytterligare. Eftersom regeringen i februari 2020 har gett Konsumentverket i uppdrag att göra en analys av situationen på marknaden för konsumentkrediter och risker för överskuldssättning har jag valt att inte reservera mig till förman för motionerna 2019/20:910 yrkande 2 och 2019/20:3249 yrkande 18. Jag kommer dock att



noga följa det fortsatta arbetet med frågorna och återkomma med förslag om det finns anledning till det.

### **3. Motioner som bereds förenklad, punkt 13 (SD, C, L)**

Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD) och Martina Johansson (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt vissa motionsförslag. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkande 2018/19:CU10. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA

## Förteckning över behandlade förslag

### Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

*2019/20:283 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V):*

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör lägga fram ett förslag som innebär att sms-lån och andra snabblån förbjuds, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2019/20:375 av Tobias Andersson m.fl. (SD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en myndighetsadministrerad varningslista gällande bluffakturor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge företag utökat stöd till att bestrida felaktiga fakturor och begära rättelse från Kronofogden och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:568 av Johanna Haraldsson (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över åtgärder för att skapa jämlik tillgång till konsumentvägledning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:598 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):*

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer restriktiv inställning till reklam för ohälsosam mat riktad till barn och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:606 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra ursprungsmärkningen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upplysa om fördelar med att handla svenskt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa konsumentskyddet för barn och unga i den digitala världen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att våra lagar gällande marknadsföring riktad mot barn blir en miniminivå i hela Europa och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även företag ska få utökat skydd mot telefonförsäljare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ångerrätten vid telefonförsäljning även ska gälla för företag och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa kontrollen av de organisationer som söker statligt stöd och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i förordningen tydliggöra vikten av politiskt oberoende för att få stödet utbetalt och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förordningen i syfte att förhindra att samma organisation får stödet flera gånger, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna för att göra det olagligt att sälja andrahandsbiljetter till ett högre pris än originalpriset och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att konsumentskyddet ska vara likvärdigt för passagerare oavsett om de färdas med flyg eller tåg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

*2019/20:641 av Adnan Dibrani (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en översyn av den offentliga sektorns betalningsrutiner och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:910 av Ola Johansson och Linda Ylivainio (båda C):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare begränsa tillgången på snabbblån och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda telefonförsäljning av lotter utan krav på skriftliga avtal och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:953 av Markus Wiechel (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändringar av marknadsföringslagen och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1084 av Sten Bergheden (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ovälkommen, oseriös telefonförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1242 av Magnus Manhammar (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av lagstiftningen kring räntetaket för högkostnads krediter och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1243 av Magnus Manhammar (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över försäljningen av evenemangsbiljetter i andra hand och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1258 av Isak From m.fl. (S):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av obligatorisk ursprungsmärkning av metaller i elbilar och andra elektriska maskiner och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1680 av Patrik Jönsson (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett räntetak för effektiv ränta gentemot låntagare och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1692 av Johnny Skalin (SD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta lagstadga att sista förfallodatum är lika med sista betalningsdag och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:1724 av Hampus Hagman (KD):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram lagstiftning för en informationstext på retuscherad reklam och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:2502 av Cecilia Widegren (M):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör införa moratorium för levande djur från konsumentköplagen, så att fel inte längre behöver drabba fler djurägare i onödan, detta under tiden regeringen tar fram nytt förslag till riksdagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra internationellt utvärderingsarbete som kommer ny svensk lagstiftning till del, då avelsarbete och försäljning av djur från Sverige är en viktig export och ska ha lika villkor, och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i arbetet med ny lagstiftning bör ta in erfarenheter från drabbade djurägare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart se till att undanta djur i konsumentköplagen och därtill utreda och ta fram en separat konsumentköplag som reglerar djur och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:2607 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över regelverket för resegarantin och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:2802 av Robert Hannah m.fl. (L):*

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konsumentskyddet vid småhusentreprenader och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3082 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa åtgärder för att öka kunskaperna om konsumenters rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3102 av Katarina Brännström (M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga förbud mot leksaksvapen som liknar riktiga vapen och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3149 av Markus Wiechel och Sara Gille (båda SD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda snabb lån och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att information om konsumentvägledning ska vara tydlig i de fall lån erbjuds och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram informationsmaterial för bättre utbildning om låntagande och hushållsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa karenstid vid utbetalning av lån samt utreda möjligheten till införande av mindre, sociala lån genom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3249 av Ola Johansson m.fl. (C):*

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunens konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att löpande följa upp lagstiftningen kring snabbblån och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3258 av Kristina Yngwe m.fl. (C):*

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumenträtt och reklamationsrätt bör stärkas och förbättras och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C):*

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur djursjukvården skulle kunna omfattas av konsumenttjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid implementeringen av konsumentköpsdirektivet säkerställa att handel med levande djur inte likställs med handel med döda ting och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3282 av Aylin Fazelian m.fl. (S):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett förbud mot sexistisk, rasistisk och homofobisk reklam och tillkännager detta för regeringen.

*2019/20:3305 av Emma Hult m.fl. (MP):*

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koppla reklamationsrätten till förväntad livslängd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka den omvända bevisbördan i reklamationsrätten från sex månader till två år och tillkännager detta för regeringen.